

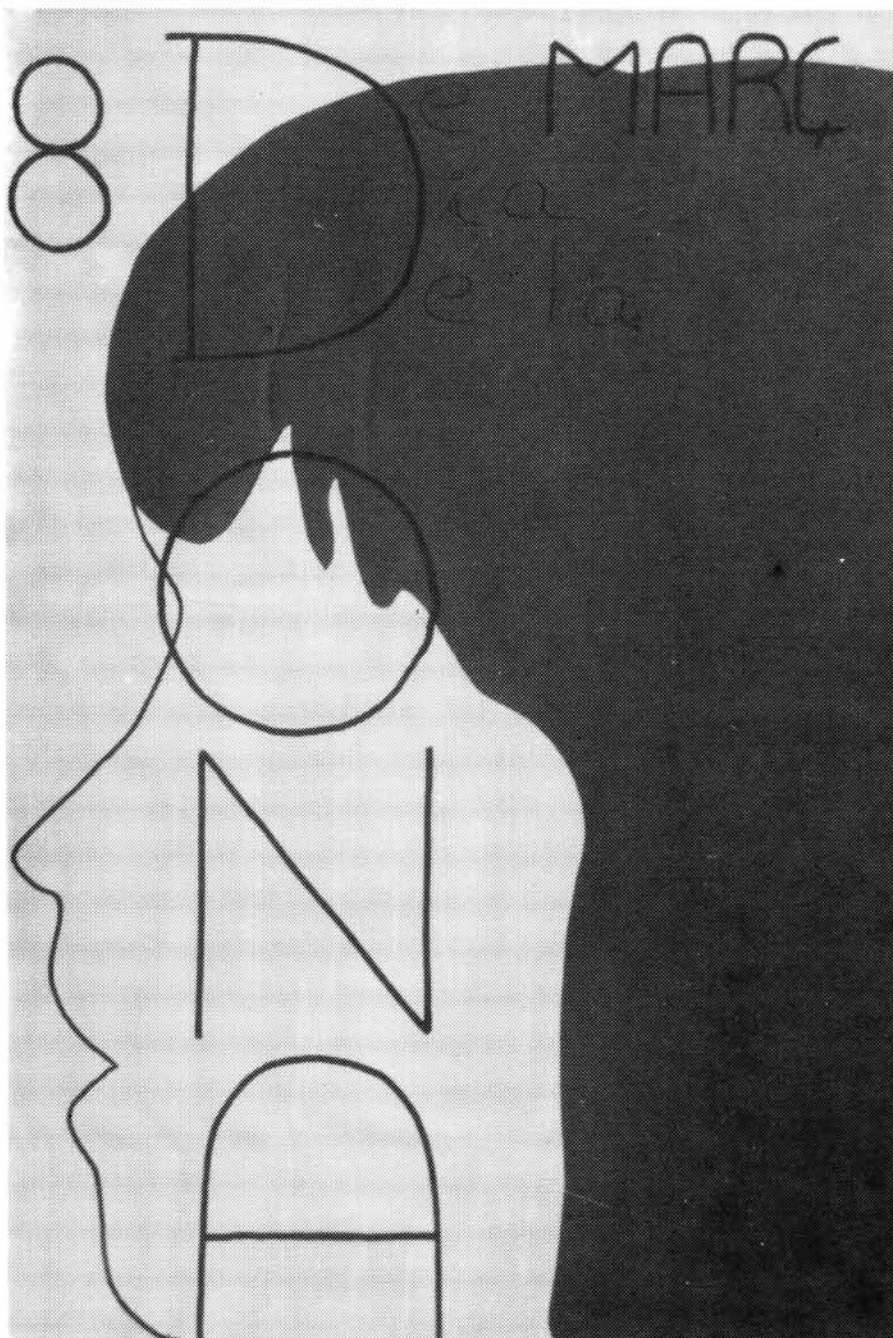
Jaume Guiscafrè

Introdueix a l'ordinador el text de les primeres edicions de les Rondalles Mallorquines recollides per Mn. Antoni Mª Alcover, com a treball previ i preparatori per a una edició crítica dels contes en motiu del centenari de la primera edició.

Darrer Dia

Rua reciclada, segons diuen, la del Darrer Dia. Si el vestuari no va ser tan original com altres anys, sí que ho va ser la participació, que superarà la de les edicions anteriors.

Dia de la Dona

Dia 8 de Març és el Dia Internacional de la Dona. Com és costum des de fa uns anys, distints actes se celebraran per commemorar l'efemèride. Vegeu el cartell anunciador, original de Maria Febrer Sancho, alumna de quart d'ESO de pare llorenç i mare artanenca, guanyadora del concurs que a l'efecte es va organitzar.

Rua reciclada

El títol l'agafarem d'entre les fileres d'espectadors i l'entenguérem com a referida a l'escassa novetat demostrada per les comparases que hi participaren. Segurament les rues han tocat sostre i no hi ha més que el que hi ha. Enguany, a més, hi ha hagut poc temps per preparar-se i segurament hi haurà hagut grups que solien sorprendre per la seva capacitat inventiva i de treball que ho hagin aprofitat per descansar. Res a dir no hi ha d'haver.

No hi ha més que el que hi ha, però també hi ha tot el que hi ha, que és molt. La rua va tornar convocar moltíssima de gent, tant a la participació com a la contemplació. S'hi veren comparses atractives i desfresses individuals enginyoses. Entre persones que habitualment es desfressaven i que enguany havien decidit mirar-ho s'endevinava una certa recança perquè, segons ells, és molt més divertit desfilat que no veure desfilat des de la voravia.

I així deu ser, uns anys més i uns anys menys. Si tot els anys en què la rua surti reciclada és tan vistosa com enguany, ja anirà bé.

Antonio Lliteres

Tot i el nom acastellanat, Antoni Lliteres i Carrió, és un artanenc il·lustre de qui se'n té poca notícia i que cal recuperar. El que Josep F. Palou conta en aquesta edició hauria de ser el punt de partida d'aquesta tasca que ell pot dur a terme de la manera més adequada, tant pels seus coneixements tècnics com per la capacitat d'investigació.

També és ben interessant la seva proposta pel que fa al Festival de Música Clàssica, tant per a l'edició d'enguany com per a les properes que, segons proposa, podrien celebrar-se sota la invocació d'un precedent tan il·lustre.

És a l'Ajuntament a qui correspondrà prendre la iniciativa i encoratjar totes aquelles que puguin ajudar a posar de relleu i difondre la vàlua d'aquest músic artanenc.

Dona

L'església anglicana acaba d'aprovar, aquesta mateixa setmana, l'ordenació sacerdotal de les dones. Aquesta notícia no ens interessa ara i aquí més que pel fet de ser una victòria esclatant en la lluita contínua de la dona per anar guanyant terreny en tots els camps de la vida. Qualque cosa ha hagut de cruixir dins la societat britànica per tal d'admetre una novetat tan significativa en un tema tradicionalment tan poc donat als canvis. En el fons, però, hi ha la mateixa raó que en totes les reivindicacions de les dones arreu del món: res no hi ha que justifiqui la marginació de la dona en tots els àmbits de la vida social.

Aquí també hi ha aquesta subtil discriminació. El simple fet de ser dona tanca portes o dificulta la possibilitat d'accedir-hi. Lluitar perquè de cada dia aquesta soterrada i efectiva marginació brolli a la consciència de les dones, primer, i de tota la societat, després, és contribuir a dignificar una injustificada marginació.

L'enorme assistència als actes que cada any es convoquen entorn del 8 de març és una prova de l'interès real que manifesten les artanenques per aquestes qüestions.

Bon símptoma.

BELLPUIG
ÉS
ARTÀ
subscriuiu-vos-hi!

BELLPUIG
ARTÀ

Revista quinzenal

Num. 492, 26 febrer 1994

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10 - Artà. Apartat n° 96

Tel. i FAX 83 50 33 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969

Imp.: Tirrena S.A. (Manacor)

c/ Pintor Gris, 2 tel. 55 52 12

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, A. Esteva, J. Esteva, A. Genovard, S. Ginard, J. Morey, F. Munar, C. Obrador, R. Pérez, M. Santandreu, A. Vives.

Col·laboració:

M. Dalmau, M. Gelabert, P. Ginard, B. Jaume, M. Mestre, A. Muñoz, A. Picazo, J. Sureda, B. Tous, P. Vicens.

Administració: G. Bisquerra. Tf. 836288.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats. No garanteix la publicació d'originals no demanats ni es compromet a donar-ne explicacions.

Bellpuig surt dos pics cada mes llevat dels extres de Sant Salvador i de Nadal.

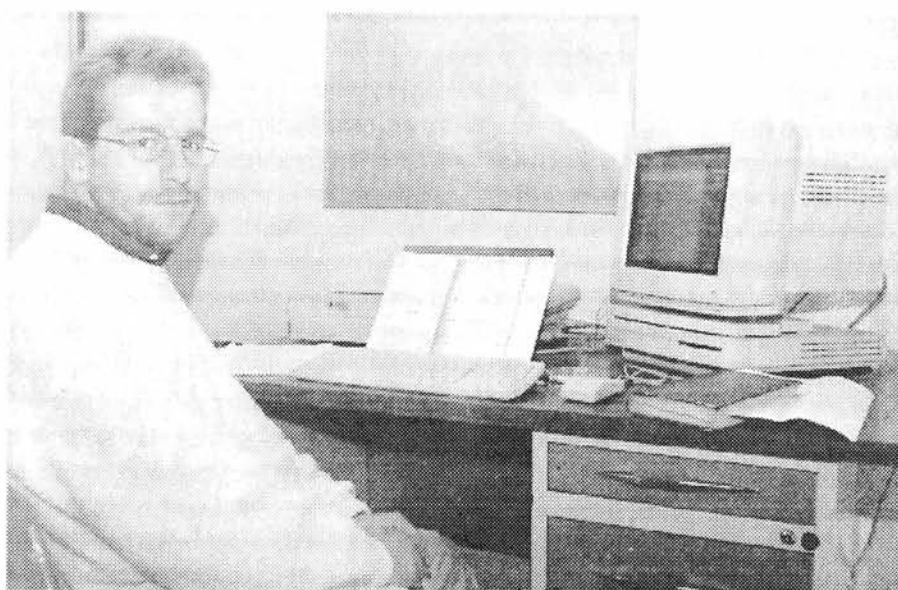
Jaume Guiscafrè Danús, les Rondalles Mallorquines en bits

Participa en l'edició crítica de les Rondalles de Mossèn Alcover

Julen Adrián. - Això era i no era un aplec de rondalles, un ordinador amb el seu escàner i un novell llicenciat en filologia que li diuen Jaume Guiscafrè Danús, que va accedir a una beca de la Comissió de Cultura del Consell Insular per informatitzar totes les rondalles de Mossèn Antoni Maria Alcover. D'aquí a dos anys, el 1996, en farà 100 que va sortir al carrer la primera edició del primer tom de l'aplec de Mossèn Alcover i es vol celebrar l'efemèride amb una edició crítica de tot el corpus rondallístic de n'Alcover.

En Jaume va començar el Desembre del 92. Els primers set mesos els ha dedicat a la recerca bibliogràfica a l'arxiu de can Moll i a diverses biblioteques de Palma, per localitzar totes les publicades. N'hi ha en diferents edicions i també a la premsa conservadora i catòlica de l'època. En Jaume ha trobat diferents traduccions en anglès, francès, alemany i castellà (aquestes darreres són del 1914 i 1928, publicades a València per Teodor Llorente en dos volums sota el títol de «*Cuentos Maravillosos*» i «*Nuevos Cuentos Maravillosos*»).

Una vegada catalogades totes les diferents edicions, traduccions i publicacions, en van aparèixer onze de no publicades en volum. Des del juny del 93 en Jaume es dedica a passar-les per l'escàner, amb una programa de reconeixement de caràcters que les llegeix i

En Jaume Guiscafrè davant la taula de treball amb què informatitza el text de les Rondalles de Mossèn Alcover.

emmagatzema a l'ordinador mitjançant un programa de tractament de texts per a, en haver acabat, poder preparar la nova edició. S'ha acabat això de mecanografiar.

Una vegada tret el text de la darrera edició feta en vida de n'Alcover, que és la que es prendrà com a text base de cada rondalla, encara s'haurà de fer una revisió general perquè pot haver-hi qualche errada d'impressió (o de les fotocòpies que utilitza) que alteri la lectura de l'escàner. «Ja en tenc enllestides un centenar, però me'n queden moltíssimes, són més de tres-centes» ens diu en Jaume entre sospirs.

Mossèn Alcover, nascut a la possessió de Santa Cirga, a Manacor, va començar a recollir-ne quan estudiava al seminari. Al principi ho feia en castellà,

imitant un escriptor de l'època, el biscaí Antonio de Trueba. Però aviat, convençut per un company d'estudis, que després seria el bisbe Miralles, passà a escriure-les en la llengua en què les hi contaven. La primera que va publicar fou «*Es Jai de Sa Barraqueta*», que aparegué a la revista «*L'Ignorància*», a l'any 1880. «Els pressupòsits de Mossèn Alcover són netament romàntics. Pretén salvar de l'oblit tot un llegat que els canvis socials que començaven a esdevenir-se amenaçaven. I evidentment, aprofitar-lo per donar «bon exemple» a la societat. En el pròleg de la primera edició diu que el jovent que llegeixi les rondalles no farà altres coses que són pitjors per a la moral i tot això...», comenta en Jaume, «Era un catòlic integrista de socarrel i

MOTOS-BICICLETES

COMERCIAL SANSALONI

c/ fondo n° 5 - tel. 83 62 93 - ARTÀ

un polemista fabulós. Va dirigir uns anys una revista que sortia a Manacor que es deia «L'Aurora» i hi té uns articles polèmics que són fabulosos. Amb en Gabriel Alomar, republicà i bastant progressista, va mantenir una enganxada famosa. Es curiós, els títols de tots els seus articles són paraules que fan referència a la violència: nesples, bufetades, galletes, mansiules, tocs, garrots... era un polemista ferotge...» En Jaume segueix i segueix contant històries d'un personatge singular que va recollir i reelaborar més de tres-centes rondalles en el poc temps de lleure que li deixava la immensa feina del diccionari Català-Valencià-Balear, i les seves ocupacions eclesiàstiques de canonge de la Seu. Mn. Alcover va morir el 8 de gener de l'any 1932. Dos anys abans havia sofert un atac de feridura. Els metges li van recomanar de no fer esforços físics ni intel·lectuals i va aprofitar per treure els darrers dos toms de les Rondalles (11 i 12) publicats el 1931 i 1932. Després en Francesc de B. Moll va realitzar l'edició que ara coneix tothom en 24 volumets de colors.

«Amb la nostra edició pretenem partir dels texts base i consignar en un aparat crític les variants importants de lèxic i paràgrafs que poden canviar d'una edició a altra. Ortogràficament es normalitzarà perquè Mossèn Alcover no va arribar a tenir mai un criteri coherent i unitari. Estava molt preocupat per l'ortografia i fins i tot en els

pròlegs es queixa que a causa dels tres-centes anys de decadència de la llengua catalana no pot presentar les rondalles amb una normativa unitària, clara i explícita que serveixi per tothom. Fins i tot arriba a dir «I qui en tenga un de sistema ortogràfic (...) que el mos mostr i l'acceptarem ab les dues mans». El que no diu és que per

Origen

«Un mateix motiu d'una rondalla mallorquina el pots trobar a Finlàndia, Portugal, Noruega o Itàlia per exemple. Cada un ambientat en un context diferent. Hi ha moltes teories sobre l'origen de les rondalles meravelloses. El naixement de les rondalles és una cosa molt difícil d'escatir, de poder dir que van néixer en tal època històrica concreta, encara que hi ha molts de llibres dedicats al tema. Per exemple Propp, a «*Les arrels històriques del conte*», diu que les rondalles van néixer quan tot un conjunt de creences i ritus prehistòrics van deixar de tenir vigència amb la revolució neolítica però van seguir pervivint en forma de contes».

criteris tant polítics com lingüístics s'havia barallat amb Pompeu Fabra i amb Cambó a l'Institut d'Estudis Catalans. Amb Fabra es va arribar a reconciliar: però amb Cambó mai. Tot això ho explica Francesc de B. Moll al llibre «Un

home de combat». Es veu que en Jaume a més de l'obra ha estudiat bé l'home. «Es normalitzarà l'ortografia, però la morfologia, les paraules, les mantindrem: per exemple, escriurem mig, en comptes de mitx».

Entre les aportacions més interessants de la nova edició en Jaume resalta la publicació de les notes que Mossèn Alcover prenia quan qualcú li contava una rondalla. Era el guió que després ell elaborava literàriament i estèticament. Són uns manuscrits interessantíssims perquè contenen moltíssims aspectes que després no es recolliren al text editat, i que permeten tenir una idea més global de la rondalla en si mateixa com a manifestació folklòrica i com a conjunt de motius que són comuns gairebé a tot Europa; també permetran valorar millor les modificacions i recreacions introduïdes per Alcover.

Hi ha un índex dels motius de les rondalles de tot el món elaborat per dos folkloristes, el finès Aarne i el nordamericà Thompson. A Mallorca aquesta feina l'ha feta el doctor Josep Antoni Grimalt, que és el professor que dirigeix el treball d'en Jaume «És l'única persona que ha estudiat en profunditat les rondalles de Mossèn Alcover. Les ha catalogades seguint l'índex, consignant-ne els motius, i relacionant-les amb altres d'altres països i cultures. És una feinada el que ha fet, però no és més que un pas previ per poder iniciar altres estudis. Les rondalles mallorquines donen per estudiar moltíssimes

LLISTA DE NOCES

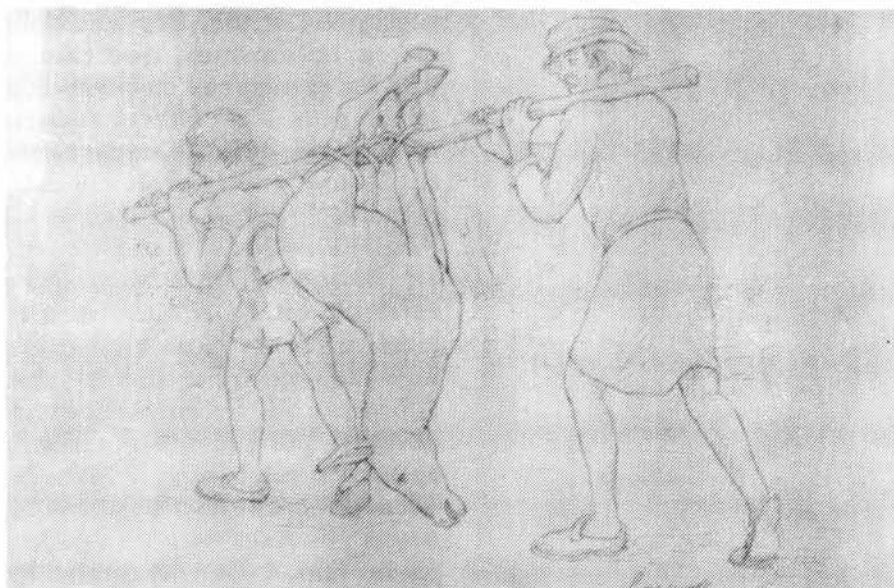
ELECTRODOMÈSTICS

JUGUETERIA

Comercial Sansaloni

OBJECTES REGAL

C/ RECTA, 2 TEL. 83 62 93 - ARTÀ

Un dels dibuixos de Francesc de B. Moll per a les rondaies.

coses, motius concrets com els dimonis, etc.'.

Guiscafrè també alerta contra la possibilitat de prendre les rondalles com a document històric on puguin veure's reflectides les formes de vida de la pagesia mallorquina. "És molt delicat perquè una rondalla pot néixer en un determinat moment i a causa d'un determinat fet històric, i que es conti encara ara, el 1994, a Mallorca, havent evolucionat durant més de mil anys, adaptant-se al seu temps".

Segons en Jaume el que si es pot trobar, sobretot a les notes de peu de pàgina, són molts elements del camp mallorquí. "Per exemple noms de guarniments de bísties, feines agrícoles, etc. O pot dedicar una pàgina a explicar com era una caera en temps primer. En aquest sentit sí que es pot prendre les rondalles per treure informació de com era

la feina al camp fa un segle; ara, altra cosa seria prendre l'ambientació rural i les relacions que apareixen a les rondalles com a versemblants. Hi ha molta recreació de Mossèn Alcover i s'ha d'anar alerta i no prendre les rondalles com a document històric en aquest sentit".

Un altre dels problemes pendents de resoldre és què fer amb les variants locals que hi apareixen. N'Alcover a les edicions antigues va tenir cura de consignar ortogràficament les diferències locals. Si l'havia recollida d'una persona de Pollença posava «el» o «la» en comptes dels articles salats quan parlen els personatges, o si hi ha qualche tret fonètic particular de tal o tal poble de Mallorca també ho consigna «Kè» per «què», per exemple si es trobava amb palatalitzacions. "A mi em fa gràcia pensar que ara els punkies també ho escriuen amb

Pervivència

"Per exemple a una que es diu «Sant Vicenç Ferrer i En Simonet», el sant s'enfronta a un heretge, en Simonet. Sant Vicenç s'assabenta que l'heretge ha de predicar tal dia en un poble de Mallorca i va a veure'l. En Simonet predica les seves heretgies i com a prova que allò que diu és la veritat comença a elevar-se cap al cel. Sant Vicenç deixa que el seu rival pugui i pugui i diu als seus seguidors que el deixin pujar que després més gran serà l'esclat. Quan és ben alt, fa el senyal de la creu i, com que al Simonet el pujaven un parell de dimonis, aquests fugen espantats i en Simonet s'esclata. Bé, el mateix Alcover escriu una nota de peu de pàgina en què assenyala que "el fet d'aquesta tradició el conta la història eclesiàstica de Sant Pere i Simó el Mag a Roma". Aquest Simó és un personatge històric, crec que del segle I d.C. O sigui, que en la mateixa rondalla apareixen dos personatges històrics Simonet i Sant Vicenç, un valencià del segle XV, entre els quals hi ha un abisme de més de mil anys. S'ha d'anar molt alerta a prendre les rondalles com a document històric".

ESTANC CAN CABRER
4ª generació

gran sortit d'articles de fumador

Pau Cabrer Mestre

Ant. Blanes, 30 - Tel. 83 60 94 - ARTA

un polemista fabulós. Va dirigir uns anys una revista que sortia a Manacor que es deia «L'Aurora» i hi té uns articles polèmics que són fabulosos. Amb en Gabriel Alomar, republicà i bastant progressista, va mantenir una enganxada famosa. Es curiós, els títols de tots els seus articles són paraules que fan referència a la violència: nesples, bufetades, galletes, mansiules, tocs, garrots... era un polemista ferotge...» En Jaume segueix i segueix contant històries d'un personatge singular que va recollir i reelaborar més de tres-centes rondalles en el poc temps de lleure que li deixava la immensa feina del diccionari Català-Valencià-Balear, i les seves ocupacions eclesiàstiques de canonge de la Seu. Mn. Alcover va morir el 8 de gener de l'any 1932. Dos anys abans havia sofert un atac de feridura. Els metges li van recomanar de no fer esforços físics ni intel·lectuals i va aprofitar per treure els darrers dos toms de les Rondalles (11 i 12) publicats el 1931 i 1932. Després en Francesc de B. Moll va realitzar l'edició que ara coneix tothom en 24 volumets de colors.

«Amb la nostra edició pretenem partir dels texts base i consignar en un aparat crític les variants importants de lèxic i paràgrafs que poden canviar d'una edició a altra. Ortogràficament es normalitzarà perquè Mossèn Alcover no va arribar a tenir mai un criteri coherent i unitari. Estava molt preocupat per l'ortografia i fins i tot en els

pròlegs es queixa que a causa dels tres-centes anys de decadència de la llengua catalana no pot presentar les rondalles amb una normativa unitària, clara i explícita que serveixi per tothom. Fins i tot arriba a dir «I qui en tenga un de sistema ortogràfic (...) que el mos mostr i l'acceptarem ab les dues mans». El que no diu és que per

Origen

«Un mateix motiu d'una rondalla mallorquina el pots trobar a Finlàndia, Portugal, Noruega o Itàlia per exemple. Cada un ambientat en un context diferent. Hi ha moltes teories sobre l'origen de les rondalles meravelloses. El naixement de les rondalles és una cosa molt difícil d'escatir, de poder dir que van néixer en tal època històrica concreta, encara que hi ha molts de llibres dedicats al tema. Per exemple Propp, a «*Les arrels històriques del conte*», diu que les rondalles van néixer quan tot un conjunt de creences i ritus prehistòrics van deixar de tenir vigència amb la revolució neolítica però van seguir pervivint en forma de contes».

criteris tant polítics com lingüístics s'havia barallat amb Pompeu Fabra i amb Cambó a l'Institut d'Estudis Catalans. Amb Fabra es va arribar a reconciliar: però amb Cambó mai. Tot això ho explica Francesc de B. Moll al llibre «Un

home de combat»». Es veu que en Jaume a més de l'obra ha estudiat bé l'home. «Es normalitzarà l'ortografia, però la morfologia, les paraules, les mantindrem: per exemple, escriurem mig, en comptes de mitx».

Entre les aportacions més interessants de la nova edició en Jaume resalta la publicació de les notes que Mossèn Alcover prenia quan qualcú li contava una rondalla. Era el guió que després ell elaborava literàriament i estèticament. Són uns manuscrits interessantíssims perquè contenen moltíssims aspectes que després no es recolliren al text editat, i que permeten tenir una idea més global de la rondalla en si mateixa com a manifestació folklòrica i com a conjunt de motius que són comuns gairebé a tot Europa; també permetran valorar millor les modificacions i recreacions introduïdes per Alcover.

Hi ha un índex dels motius de les rondalles de tot el món elaborat per dos folkloristes, el finès Aarne i el nordamericà Thompson. A Mallorca aquesta feina l'ha feta el doctor Josep Antoni Grimalt, que és el professor que dirigeix el treball d'en Jaume «És l'única persona que ha estudiat en profunditat les rondalles de Mossèn Alcover. Les ha catalogades seguint l'índex, consignant-ne els motius, i relacionant-les amb altres d'altres països i cultures. És una feinada el que ha fet, però no és més que un pas previ per poder iniciar altres estudis. Les rondalles mallorquines donen per estudiar moltíssimes

LLISTA DE NOCES

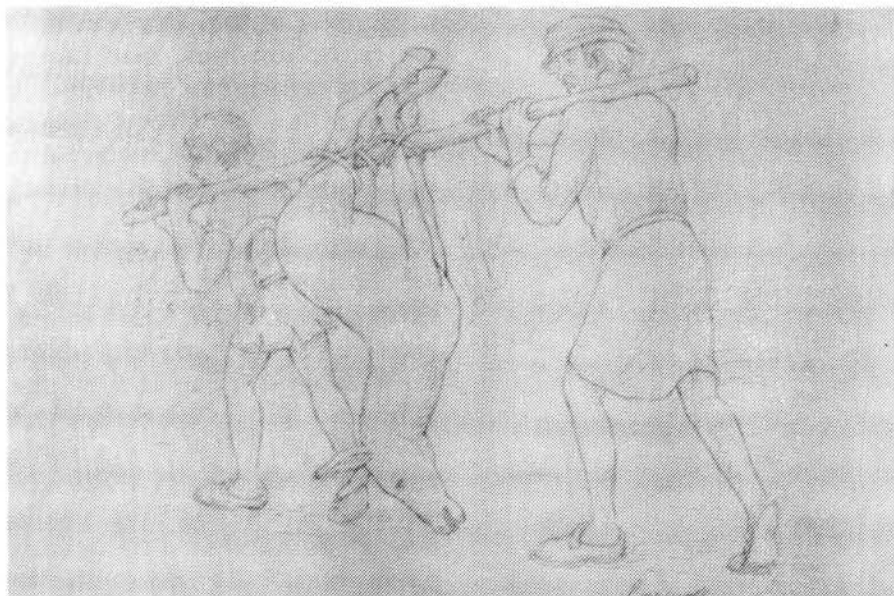
ELECTRODOMÈSTICS

JUGUETERIA

Comercial Sansaloni

OBJECTES REGAL

C/ RECTA, 2 TEL. 83 62 93 - ARTÀ

Un dels dibuixos de Francesc de B. Moll per a les rondalles.

coses, motius concrets com els dimonis, etc.”.

Guiscafrè també alerta contra la possibilitat de prendre les rondalles com a document històric on puguin veure's reflectides les formes de vida de la pagesia mallorquina. “És molt delicat perquè una rondalla pot néixer en un determinat moment i a causa d'un determinat fet històric, i que es conti encara ara, el 1994, a Mallorca, havent evolucionat durant més de mil anys, adaptant-se al seu temps”.

Segons en Jaume el que sí es pot trobar, sobretot a les notes de peu de pàgina, són molts elements del camp mallorquí. “Per exemple noms de guarniments de bísties, feines agrícoles, etc. O pot dedicar una pàgina a explicar com era una caera en temps primer. En aquest sentit sí que es pot prendre les rondalles per treure informació de com era

la feina al camp fa un segle; ara, altra cosa seria prendre l'ambientació rural i les relacions que apareixen a les rondalles com a versemblants. Hi ha molta recreació de Mossèn Alcover i s'ha d'anar alerta i no prendre les rondalles com a document històric en aquest sentit”.

Un altre dels problemes pendents de resoldre és què fer amb les variants locals que hi apareixen. N'Alcover a les edicions antigues va tenir cura de consignar ortogràficament les diferències locals. Si l'havia recollida d'una persona de Pollença posava «el» o «la» en comptes dels articles salats quan parlen els personatges, o si hi ha qualche tret fonètic particular de tal o tal poble de Mallorca també ho consigna «Kè» per «què», per exemple si es trobava amb palatalitzacions. “A mi em fa gràcia pensar que ara els punkies també ho escriuen amb

Pervivència

“Per exemple a una que es diu «*Sant Vicenç Ferrer i En Simonet*», el sant s'enfronta a un heretge, en Simonet. Sant Vicenç s'assabenta que l'heretge ha de predicar tal dia en un poble de Mallorca i va a veure'l. En Simonet predica les seves heretgies i com a prova que allò que diu és la veritat comença a elevar-se cap al cel. Sant Vicenç deixa que el seu rival pugui i pugui i diu als seus seguidors que el deixin pujar que després més gran serà l'esclat. Quan és ben alt, fa el senyal de la creu i, com que al Simonet el pujaven un parell de dimonis, aquests fugen espantats i en Simonet s'esclata. Bé, el mateix Alcover escriu una nota de peu de pàgina en què assenyalava que “*el fet d'aquesta tradició el conta la història eclesiàstica de Sant Pere i Simó el Mag a Roma*”. Aquest Simó és un personatge històric, crec que del segle I d.C. O sigui, que en la mateixa rondalla apareixen dos personatges històrics Simonet i Sant Vicenç, un valencià del segle XV, entre els quals hi ha un abisme de més de mil anys. S'ha d'anar molt alerta a prendre les rondalles com a document històric”.

ESTANC CAN CABRER

4ª generació

gran sortit d'articles de fumador

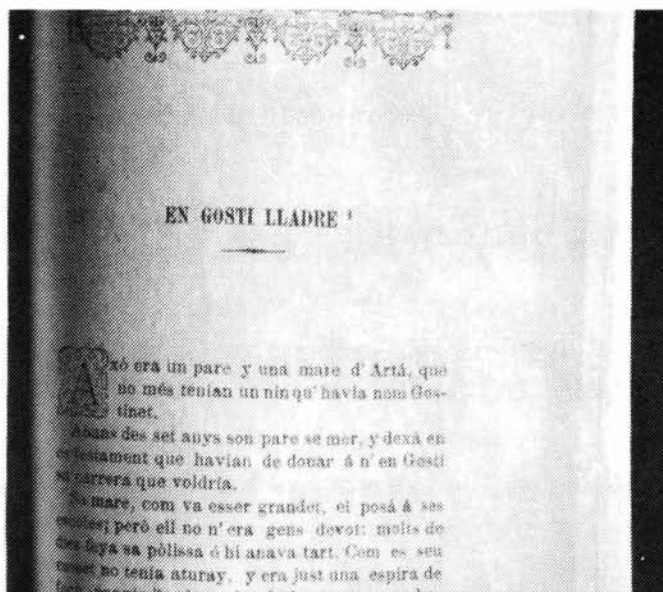
Pau Cabrer Mestre

Ant. Blanes, 30 - Tel. 83 60 94 - ARTA

pas: se'n va al munt
aquell arenal, allà d'en-
ta; cavaren, y metran
una xà y la
estrada una de no-
havian presa aquella i
y mentres la digne de
que'l pegués marit: y se
levall aquella arena, mi

havia passat, y deman-
or de deu y per amor d
s gerinà major: un par-
més dins un a-
y al arte donà en caron-
ab un roy des milers que

acabada, y se pogu-
il, que mos hi vengu-
a la

Inici de la rondalla En Gosti Lladre, ambientada a les muntanyes d'Artà amb protagonista artanenc. Es tracta de la primera edició de 1896.

K'', riu en Jaume, "Tot això planteja problemes. Molta gent diu que fa falta una edició de les rondalles en català estàndard. A mi no em semblaria malament -en Borja Moll ja en va treure un volum adaptat al Barceloní- però alerta perquè això d'una banda aniria en contra precisament de la intenció de l'autor: guardar aquest tresor lingüístic que es perdia. Però a més a més hi ha rondalles com «En Pere de Sa

Xuia» que precisament estan basades en jocs de paraules produïts per particularismes lingüístics. En aquest cas la diferent pronúncia de la parau-la melons, o molons: quan en Pere va sentir a un solteric, que ho pronuncià mulons, a la solterica, va creure que eren mulons, diminutiu de mula, que criaria muletetes. Per tot això no farem més que les correccions ortogràfiques que calgui, però conservant l'es-

perit de l'autor. Per exemple els castellanismes, que també n'hi ha, es posaran en cursiva, o ja veurem. Els criteris encara no els tenim definits, encara que supòs que en Grimalt els està pensant''.

De l'estil de Mossèn Alcover en Jaume es queda amb la capacitat que té per fer riure el lector, les comparacions que utilitza... "Supòs que és una capacitat que les rondalles van perdent perquè els referents culturals que fa servir Mossèn Alcover els al.lots d'avui en dia no els coneixen ni n'han sentit parlar mai. A vegades quan faig feina davant de l'ordinador de cop i volta em pos a riure com a un boig i si qualcú em sent no sé què en pensarà. L'altre dia informatitzant-ne una em vaig trobar amb una frase que parlava d'un home que estava especialment content: «estava més xalest que un gorà en mig d'una guarda de someres» i vaig esclatar a riure''.

Deixam en Jaume, encara n'hi falten més de dues-centes a escanejar i potser més del doble d'esclats de riure. Bona feina!

Sexe

Les referències sexuals que hi pugui haver a les Rondalles són molt difuminades o gairebé inexistents. Mossèn Alcover a un dels pròlegs diu «Per això no hi he volgut incloure res que vengués a embrutar-me el net ni a desbaratar la voga; per això no he volgut conrar tot el sementer que m'oferien les rondaies mallorquines, sino que he tirada una paret per que no caigués dins el meu tros la pastura que hi havia, com e-hi és dins totes les literatures populars, p'els qui son afectats de verd. No, no he volgut un pam de terra allà on he vist que se feia tal pastura; i no vui afegir llenya an es feix ni bouetjar amb foc

perque crema massa, i les raons siguen acabades». O sigui que les pastures de verd queden allà deçà la paret de les Rondalles.

"Qui vulgui cercar pastures d'aquestes en pot trobar al segon volum de Janer Manila «Sexe i Cultura a Mallorca» dedicat a la narrativa. També se sap, per exemple, que a la rondalla «Una madona que va enganar el dimoni», segons Mossèn Alcover, la dona ofereix al dimoni l'ànima si li redreça uns pèls que té a un fic a la cara. A les notes de Rondalles de Mossèn Alcover els pèls eren a l'aixella, però s'ha trobat una altra versió amb una altra ubicació pilosa. No s'ha d'oblidar que els motius eròtics, inherents a

certes rondalles, Mossèn Alcover els suavitzava molt. Valgui d'exemple la d'en Joanet de l'Onso, que és fill d'una dona i un ós: l'ós se'n du l'al.lota a la cova i «al cap de nou mesos va tenir un nin''. Però això és ben normal, Alcover s'emmarca dins tot el moviment del romanticisme, al sector més conservador, i la resta de folkloristes del seu temps tenien els mateixos criteris. Però a més, com han dit alguns estudiosos, a les rondalles meravelloses no hi ha referències sexuals mínimament explícites. Encara que sí que se n'han fet, d'estudis, des d'un punt de vista psicoanalític com els de Bettelheim''.

8 de març, Dia Internacional de la Dona

Primeres passes per crear una Associació de Dones d'Artà El Grup de Dones l'està impulsant

El col·lectiu de dones que des de fa tres anys organitza les activitats del 8 de març, «Dia Internacional de la Dona», enguany a més de les projeccions de pel·lícules, teatre i taules rodones com en altres anys, vol donar un pas envant i està estudiant conformar-se com una Associació de Dones com les que funcionen per exemple a Manacor o a Palma.

En un principi el Grup es va formar a l'entorn dels Serveis Socials municipals (SS.SS.), fa tres anys, quan hi treballava l'assistent social Margalida Coll. Tot començà per una reunió de dones de partits polítics que va convocar Xisca Piris, regidora de Sanitat i SS.SS. Hi van comparèixer dones del PSOE, Independents i CB. Aquesta primera reunió no va quedar en res, però poc després un grapat de dones va organitzar les activitats del 8 de març del 92 (teatre i una taula rodona), que es va celebrar a Artà per primera vegada i amb gran participació.

El grup va tenir continuïtat i a l'any següent, el 93, organitzà un bon grapat d'activitats al mes de març: les pel·lícules que es projectaren cada divendres a Na Batlessa i la conferència sobre la sexualitat femenina van tenir tant d'èxit que ha animat el Grup a donar aquesta nova passa.

El grup ha mantengut la seva col·laboració amb la nova assistenta social, Assumpció Matamalas (que també forma part del col·lectiu feminista), i que per nadal les presentà el programa dels SS.SS. per a la dona i les va demanar el seu suport. Els objectius bàsics del programa són afavorir la participació de les dones a la vida comunitària del poble, sensibilitzar la població en general sobre les mancances, discriminacions i necessitats de les dones, i també donar assessoria-

ment jurídic gratuït a les dones que ho sol·licitin. Les advocades de l'Assemblea de Dones de Manacor ja han començat a oferir els seus serveis el primer divendres de cada mes a Na Batlessa. Per sol·licitar hora cal demanar-la a l'assistent social. El primer divendres ja va haver-hi 4 consultes, la majoria per problemes de maltractaments i separacions. La presentació oficial d'aquests serveis es realitzarà el proper 8 de març.

Les motivacions de cadascuna de les integrants del Grup per treballar en un grup feminista són, com és lògic, distintes; però potser les paraules de Pilar les resumeixen prou bé: *"Quan em vaig unir al Grup no va ser perquè pensàs de fer grans coses, arreglar el món o la situació a cap dona; encara que si podem fer alguna cosa, doncs millor. Em va moure un íntim desig meu de reunir-me amb altres dones i parlar dels nostres problemes, de la discriminació de les dones i de tot el que encara ens queda per fer. Som poca cosa, però també estic segura que alguna de les dones que l'any passat van veure*

qualque pel·lícula, o qualque cine-fòrum, o les conferències sobre sexualitat, ha tengut almanco un motiu de reflexió sobre la seva forma de viure".

Encara que no han fet cap anàlisi específica sobre els problemes que afecten les dones al poble, totes coincideixen a resaltar la manca de valoració, fins i tot per elles mateixes. *"Normalment el llest de la casa és el seu home... el que sap molt... jo som molt beneïta i el meu home és molt viu, és qui hi entén"* diuen entre unes i altres. *"Fins i tot quan una dona fa feina fora de casa, el seu sou és una aportació al del seu marit; no se senten amb independència econòmica. I la cosa es posa pitjor si la dona guanya més que l'home... d'això el pobret n'agafa un complex d'inferioritat que no s'aclareix, no ho poden consentir"*.

De la participació en la vida pública, Catalina repeteix gairebé el mateix: *"Mirau les poques dones que hi ha als partits polítics. Perficar-les dins les llistes no en troben mai d'adequades. Un home potser qualsevol, però una dona ha de*

demostrar que està molt preparada, de fet a la Sala l'única que hi ha és metgessa. Només els criden per omplir sobres de propaganda electoral". Antònia ho explica perquè a més que la educació rebuda per les dones des de petites no els ajuda gaire a participar, tampoc no se senten capaces ni ningú no les anima. A més han de carregar amb la major part de la feina domèstica, els nins, els vells,... "si després has d'anar a reunions, comissions, i tot això, ja no és que faries una doble jornada laboral, sinó triple, i això ho aguanten molt poques dones, solament si l'home agafa la mateixa responsabilitat que ella dins la casa".

Problemes més aguts també n'hi ha: maltractaments físics, dels psíquics ni se'n parla. Entre les víctimes hi ha de tot mallorquines i forasteres: de les de classe social més baixa se'n sol assabentar més la gent, mentre els casos entre gent acomodada solen passar més desapercebuts. De totes maneres una dona que tengui estudis, una certa cultura i una feina estable és menys propícia a aguantar una situació d'aquest tipus perquè té una sortida: anar-se'n. A no ser, és clar, que el seu home sigui un psicòpata i la segueixi amenaçant. Mentre Antònia resalta la importància de la independència econòmica, Pilar subratlla la duresa de les situacions en què una dona, malgrat no tengui allà on caure morta preferix fugir d'una casa on la maten a tocs.

En el grup fan feina habitualment 5-6 dones, quan fa falta més gent arriben a

triplicar-se, però els problemes de participació que abans han esmentat també les afecten. "Pensem que quan l'Associació funcioni ens coneixeran millor i s'animaran més dones", suposava Catalina. El grup tindrà una personalitat pròpia. Això no l'impedirà seguir treballant amb els SS.SS. com fins ara, però estaran en millors condicions per a demanar subvencions a institucions com al Govern o l'Institut de la Dona, i també més facilitats per relacionar-se amb altres grups similars.

Les activitats que es proposen realitzar com Associació són sobretot de caire divulgatiu, cultural i educatiu. Però al temps també orientar les dones sobre quin tipus d'ajuda qualificada o serveis públics poden paliar els seus problemes i afavorir els seus interessos. Igualment estan disposades a intervenir en els organismes que estiguin oberts a la participació pública com la comissió de festes, o a utilitzar els canals que pugui obrir l'Ajuntament quan aprovi el Reglament de Participació Ciutadana.

Per unanimitat, encara que no exempta de matisos, es declaren feministes. Per a Pilar "feministes són aquelles dones que treballen per la defensa dels drets de les dones". Per a Catalina, "perquè volem un millor sistema social en el qual les dones participin tant com els homes". Per Antònia, "Ser feminista no és ser masclista però al revés, és resaltar els valors positius que tenen les dones: la humanitat, la tendresa, el pacifisme..." Les sortides del tipus de la Lorena Bobbitt no les veuen com una solució: una diu que el que s'ha de fer és treure'l a fora (de casa, a l'home), una altra demana que se facin complir les lleis sobre maltractaments i violacions. L'altra no diu res mentre fa celles, però a la fi esclata "Ara treuen la Lorena als diaris i a la tele i els homes posen el crit en el cel perquè veuen el seu pito amenaçat, però de les dones que cada dia moren apallissades o queden tarades, no en surt res als diaris, o si diuen res, és a una columneta pel mig, allà on ningú no ho llegeix.

CONSULTORI MÈDIC

Clínic Artà

**MEDICINA GENERAL
REUMATOLOGIA
CIRURGIA
DIETÈTICA
REVISIONS MÈDIQUES GENERALS (cheques)
GINECOLOGIA
PEDIATRIA
CERTIFICATS carnets d'armes
i de conduir**

**c/ Clutat, 39 - tel. 83 62 37
07570 - Artà**

Coeducació: un repte per als ensenyants

El dia 8 de març es celebra el Dia Internacional de la Dona Treballadora. Aquesta data mai no la trobam en cap llibre de text, però nosaltres sabem de la importància que té i que no podem ignorar-la. Cal recordar que les dones tenim per davant un camí llarg i a vegades conflictiu, però que hem de recórrer. Aquest camí serà més lleuger si des de les famílies i des de l'escola ens proposam que sigui així.

Tots els que feim feina en el món de l'ensenyament hem de participar en aquesta tasca de la coeducació fins

arribar a un nou model social, encara allunyat de la nostra realitat, en el que el ser d'un o altre sexe no condicioni la nostra forma de vida.

Hi ha gent que es pensa que tenint els nins i les nines dins una mateixa aula ja està tot fet. Això només és tenir-los junts, això no és coeducar. Coeducar és mostrar com a model no només el masculí sinó també el femení potenciant els trets que consideram vàlids per a tothom independentment del seu sexe.

És per això que les dones que ens dediquem a

l'ensenyament (ens agradaria molt que també fos una tasca dels mestres) resaltem la importància de la dona en totes aquelles àrees: la de la ciència, la de la tecnologia, la del món de l'empresa, de la política... que en moltes d'ocasions ens han estat vetades i fomentem l'autoestima i la seguretat de les nines en elles mateixes.

És un camí llarg, com deia abans, però que tots els que hi estem implicats tenim l'obligació d'enllestir-ho per un món més just i igualitari.

M^a. Pilar Lucas

Actes programats pel Dia Internacional de la Dona

Dimarts 8 de març

19:00. Na Batlessa. Inauguració de l'exposició de cartells realitzats pels alumnes de l'Institut Llorenç Garcías.

20:30. Saló d'actes de la Residència. Presentació del «Servei d'Informació Jurídica» a càrrec de Maria Duran, advocada.

Divendres 11.

20:30. Saló d'actes de la Residència. Conferència: Educació Sexual, de la infància fins a la joventut. A càrrec de Reyes López (ginecòloga) i Gemma Mestre (sexòloga i psicòloga) del gabinet DONA I SALUT (les mateixes que van venir l'any passat).

Dissabte 12, a les 21 hores, i diumenge 13 a les 20 hores:

Teatre dels PP. Franciscans. Teatre. "La veu humana" de Jean Cocteau. Amb Maife Gil. Director, Artur Trias. Director Adjunt, Joan Matamalas.

Divendres 18.

20:30. Saló d'actes de la Residència. "Repercussions de la reforma del mercat de treball sobre les dones", a càrrec de Victòria Marín, de la Secretaria Confederal de la Dona del sindicat Comissions Obreres.

Divendres 25

20:30. Na Batlessa. Cine-fòrum, projecció de la pel·lícula "Como agua para chocolate", d'Alfonso Aran.

JOYERIA

VIKY

RELOJERIA - PLATERIA

Fabricación Propla

Carrer de Ciutat, 18
Teléfono 58 22 63
ARTA (Mallorca)

Trobada de torders

El passat diumenge dia 20 es va celebrar al Vedat Social de Sos Sanxos, la torrada anual organitzada per l'Associació local de caçadors de tords amb filats.

A la diada, hi va assistir el president de la Societat de Caçadors local d'escopeta Lluçà Mestre, en Miquel Roig de Secona i el president de la Federació Balear Antoni Tomàs.

A pesar que al matí el temps no es presentava massa clar, es va preparar el fogueró (fogoner major en Tomeu Cartutxo), i devers la una els convidats s'assegueren a taula i començaren a en-saborir botifarrons, llonganissa i panxeta, abeurada amb molt de vi d'En Joan "Vinero", xampany, licors, coques, pastisseria i cafè ben calent i rebenat amb un poc d'anisset. Acabat el dinar, el president Balear Toni Tomàs, va dirigir unes breus paraules als assistents (torders, les seves dones i altres convidats), encoratjant-los a seguir units que ell sempre ens donaria el seu suport.

Al final hi hagué una estona de bauxa-ximbombera a càrrec de l'entusiasta Toni Figuereta, Joan Pistola i uns quants més que engrescaren tothom a cantar i fer disbauxa. El total d'assistents a l'acte foren uns 80, que feren vots perquè la directiva de l'associació dels torders amb el seu president Jeroni Cantó al

front, no es cansin i es pugui repetir cada any aquesta

trobada.
Per molts d'anys.

Moments del dinar. 'En primer lloc veim la taula on s'hi trobava el president de la Federació Balear.

Instantànea de la bauxa final del dinar

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - Artà

Para avisos y preavisos: tels. 56 30 96 y 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

El Darrer Dia de carnaval

Amb la rua del Darrer Dia s'acaben les festes d'hivern.

Totes les festes tenen el seu encant i la forma de viure-les bé per l'expectació que desperten o per la participació de la gent. La rua del Darrer Dia té un caire molt especial. La gent que és de la bulla, espera aquest dia per donar-se de tot i sortir al carrer a passar-ho el més divertit possible. Aquest dia és esperat amb il·lusió i amb molta preparació per la gent que hi vol participar, endiumençant la vestimenta que s'ha de posar. Enguany no ha estat una excepció, encara que les setmanes abans, les poques que enguany hi havia, no es sentien gaire comentaris, la gent semblava que tenia fredor i poques ganes de sortir.

Així mateix, més de dos vespres, a bastants de cafès del poble es sentien les ximbombes i els cants dels que senten al seu interior de veritat el carnaval. Sabem que al Club de la 3ª Edat hi hagué ball de disfresses i al Bar El Dorado també hi hagué una vetlada on el jovent s'ho va passar d'allò més bé disfressats de mil maneres i fent bauxa fins a altes hores de la nit. Ja parlarem també de la bauxa que el 29 de gener un nombrós grup

Un grup de banyistes d'època

Una monja que passeja les seves alumnes

millor.

BAL - 090 Telefax 586470
Telex 69565 VGOR E

Calle Binicanel·la, 12 Carretera Cala Agulla, 19
Tels.: (971) 585515 - 585552 Tels.: (971) 584300 - 584017
CALA MILLOR CALA RATJADA

OFERTA ESPECIAL, FIN DE SEMANA EN MENORCA

(4 pax + un Auto, ida y vuelta, por 20.000 Ptas.)

SEMANA SANTA - 94

Del 31 de marzo al 4 de abril:

MADEIRA	49.700
LONDRES	53.400
PARIS	65.800
PARIS-EURODISNEY	79.800
TUNEZ	55.500
ESTAMBUL	69.100
CANTABRIA	52.700
GALICIA	55.500

Del 30 marzo al 4 abril:

LISBOA	52.000
MADRID Y ALREDEDORES	42.800
LA CERDAÑA Y ANDORRA	43.500

Del 18 al 22 de abril:

RUSIA	58.900
-------	--------

Les sempre vistoses i acolorides damiselles

La «troupe» d'es Trial

de bullanguers voltaren la plaça i carrers portant banderes i disfresses. El darrer dia, al matí, en Ramon i en Pep voltaren tot el mercat disfressats de senyores ronyoses i visitaren molts establiments i voltaren mig poble. I segur que n'hi va haver més.

Dit tot això, i suposam que hi hagué més trull, volem entrar ja en el que va ser la **RUA DEL DARRER DIA**. Ben comptats, i des de vora ca'n Torres per no deixar-ne cap, podem dir que els qui desfilaren disfressats a la nostra Rua d'enguany foren 812. (Hi pogué haver un marge error d'un 2/3 %), i 40 minuts de desfilada de fresses. Tothom va romandre astorat perquè en general es pensava que enguany no arribarien als de l'any passat. Antany no els contàrem, però segons el dir de la gent no passaven dels 500, així que podeu fer els càlculs i trobareu la diferència.

Així mateix volem ressenyar que la Rua d'enguany no tengué la fastuositat d'anys anteriors. No sabem si va ser per la pusetera crisi o perquè la gent ha canviat, el cas és que les comparses eren més senzilles i manco nombroses. El que hi havia més eren individuals, colles o petits grups. És clar que també hi havia comparses, però hi ha una cosa a ressenyar: la comparsa del Bar Trial anava molt entonada, com sempre, però amb els vestits d'anys anteriors, una mescla molt vistosa però res nou, només una petita però coquetona carrossa. Una altra amb què ens

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Ciutat, 26 - Tel. 83 61 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

Massey - Ferguson. Tractores

CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras • Rotoempacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AGUDO	Cubas de vacío
MONDIAL Y OPEM	Motosierras
GAVARA	Pulverizadores
GASPARDO	Barras de Corte
JUSCAFRESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BRUN	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

fixàrem, la d'En Pere Pep Gil, Toni Maria, Xisco Obrador i altres, dos reals del mateix. Molt de renou, molta bauxa però amb el vestuari de l'any passat amb un altre estil. N'hi havia d'altres noves i ben originals, però de poc luxe. Per exemple una d'En Cupido i els seus corets, molt ben aconseguida. Una altra molt espectacular: 15 personatges envoltats de globus inflats (2.500 en total), de tots els colors, que feren una comparsa molt espectacular. No en parlem dels "Tinos", que cada any estrenen a Artà, enguany sí estrenaven, encara que no tot, així i tot foren originals i vistosos. No és que volguem criticar res de la nostra Rua, Déu ens alliber, potser i tot que ho aplaudiguem, ja que comprem que no pot ser, i més en el temps que correm, estrenar vestimenta nova cada any. El vertader sentit de la Rua és la participació i la bulla, no la competitivitat, com es fa a altres indrets de la nostra Mallorca. La festa, tothom ho sap, a Artà la feim nosaltres, els artanencs, encara que benvinguts siguin els externs que ens visiten i s'afegeixen a la Rua. Enguany n'hi havia de Cala Ratjada i altres pobles i que ajudaren a fer el recorregut més llarg i vistós. No faltaren tampoc les bandes de tamborers i de música locals i qualcuna de fora que alegraren el pas dels disfressats.

Quant a la gent que es col.loca per veure passar la Rua podem dir que de cada any és més incalculable. La plaça de l'Ajuntament, Rafel Blanes, Major i sobretot el carrer Ciutat i tot el d'Antoni Blanes romanen de gom en gom, totes les voravies a caramull de gent

Un dels grups rítmics dels que hi havia

Una vistosa serp que caragolejava

Moixets

TENDA 100 PTS.

c/ Pep Not, s/n (Vora el Bar Es Caragol)

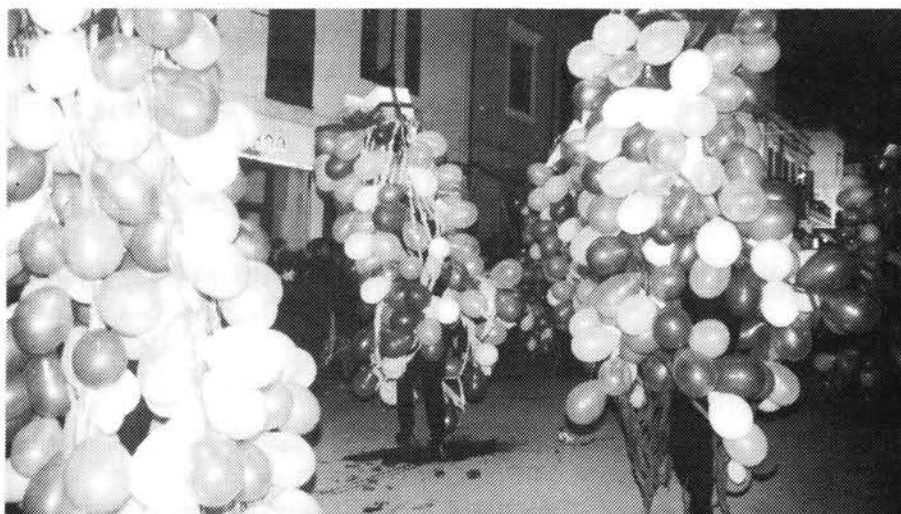
HI PODEU TROBAR:

OBJECTES A 100, 125, 150 PTS.

ARTICLES DE REGAL, PAPERERIA, MATERIAL ESCOLAR

JUGUETES, MENAGE DE CUINA,

ARTICLES DE FESTA I BROMA.

Cridaren l'atenció per la vistositat del conjunt

Quatre «femmes fatales»

d'Artà i molta de fora (l'aparca-da de cotxes arribava a totes els afores del poble). És difícil calcular la gent que veu passar la nostra Rua d'Artà.

I el fi de festa fou més espectacular que altres anys, primer perquè feia una nit serena, sense fred i la gent es va quedar a veure ballar els desfressats al ritme de la nostra orquestra Oasis, que s'esforçaren i aconseguiren animar tothom fins a les dotze que és quan acaba la festa del Darrer Dia. Com cada any hi hagué coca i vi per a tothom (?). L'organització va funcionar de primera, no hi hagué cotxes mal aparcats a l'itinerari gràcies al bon quefer dels encarregats de l'ordre públic, i així podem dir que tot va ser un èxit complet.

I podem acabar amb aquella cançó tan arraigada al nostre carnaval: "S'acaben els darrers dies/i sa Corema se'n ve/hi ha persona que té/més penes que no alegries".

MOLTS D'ANYS.

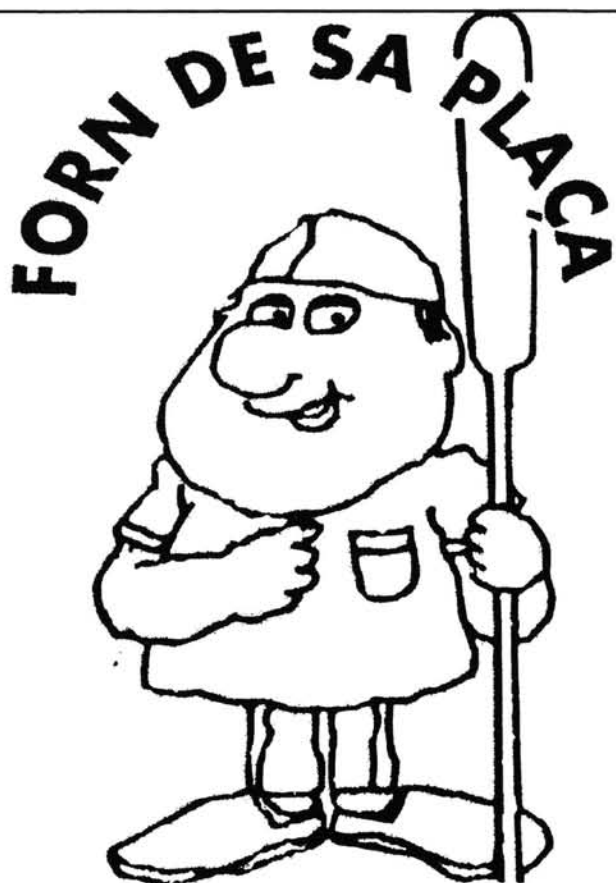
G.B.

DESPATX CENTRAL
J. Navarro i P. Ruiz
 P. de S'aigua, 7
 07570 - Artà tel 83 52 32

SUCURSALS
CALA RAJADA
 c/ Leonor Servera, 91
 tel. 81 82 34

 c/ Nuredduna, 24
CANYAMEL (Capdepera)

PRÒXIMA APERTURA:
 c/ Ciutat, 51 - Artà

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES

EXCAVACIONES

DESMONTES

PLANT DE AGLOMERADO

ASFALTOS

CANTERA DE ÁRIDOS PROPIA

AGLOMERADO

ALQUILER MÁQUINAS

DELEGACIÓN EN CALA RAJADA:
Vía Mallorca, s/n - Tel. 56 37 48

BOMBA HORMIGONAR PROPIA

HORMIGÓN PREPARADO

CONTROL CALIDAD

LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F. A-07254188

PLANTA: Ctera. Artà-Alcúdia, km. 4
Tel. 83 56 88 Fax: 56 52 67

UNISEX

PERRUQUERIA ÀNGELA

Carrer Antoni Blanes, 24-baixos
ARTA - Telèfon 835777

**PRÒXIMA
INAUGURACIÓ
DIA 12 DE MARÇ.**

Confraria de S'Endavallament, campanya de socis

El passat dia 21, en una reunió que tengueren la Junta Directiva de la Confraria de S'Endavallament, es va acordar, per unanimitat, començar una campanya per recaptar socis amb l'única intenció d'obtenir les ajudes necessàries per al bon desenvolupament de la Confraria i de la Setmana Santa en general.

Donat que la Confraria de S'Endavallament no té altres ingressos més que la subvenció anual del Magnífic Ajuntament d'Artà, així com algunes ajudes bancàries i ajudes d'alguns anònims, entre altres, han fet

CONFRARIA DE S'ENDAVALLAMENT

que la decisió d'aconseguir socis protectors hagi estat unànime per part de tots els confreres pertanyents a la Junta.

El cobrament estipulat a cada soci serà de mil pessetes per any, acompanyat d'un carnet amb les seves dades personals acreditant-lo com a soci pro-

tector de la Confraria de S'Endavallament. Els interessats en fer-se socis es poden dirigir a qualsevol membre de la Confraria que els informará dels detalls per apuntar-s'hi.

La Confraria de S'Endavallament anima a totes aquelles persones que estimen la Setmana Santa, valorin positivament aquesta campanya i col·laborin amb l'ajuda en favor de S'Endavallament i de la Setmana Santa Artanenca en general, ja que considera que és una tasca de tots els artanencs preservar i conservar aquesta institució tan arrelada dins el nostre poble.

Enciclopèdia de Mallorca.

El passat diumenge dia 20 de febrer i al suplement "Brisas", on es troba el pleg per col·leccionar dita enciclopèdia hi trobarem el nostre país en Jaume Morey Sureda.

Aquesta nota biogràfica feia menció a la vida política d'En Jaume, destacant la seva llicenciatura en filologia catalana a la UIB, i com a polític local i militant del PSM.

Entre altres coses diu que fou un dels impulsors de la candidatura del partit Independent d'Artà i que va ser batle des de 1979 fins a 1987. Durant la seva administració es va construir la Residència de la 3ª Edat, es va rehabilitar la Casa de Cultura de Na Batlessa i es féu la segona fase del poliesportiu municipal. Es va crear la biblioteca municipal, la unitat sanitària local i va informatitzar la gestió municipal.

BAR- RESTAURANTE CAN BALAGUER

tel. 83 50 03
c/ Ciutat, 19
07570 - Artà

* Menú del dia

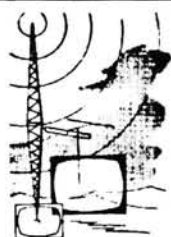
* Tapes Variades

* Cuina Mallorquina

Excavaciones SEBASTIAN SASTRE EXCAVADORA MINI

C/. Son Servera, 20
Tel. 83 65 59

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Electrodomésticos
Reparaciones eléctricas - Antenas

Proyectos

Mateo Morey

83 51 35

C/ Rafel Blanes, 42 Artà (Mallorca)

Ens en parla Josep F. Palou Esteva

Antoni Lliteres Carrió, compositor artanenc del segle XVIII

Guillem Bisquerra.- En Josep F. Palou va assistir el passat dia 3 de febrer al Palau de la Música de València a la presentació de l'òpera «*Los Elementos*», de la qual n'és compositor el nostre il·lustre paisà i per molts desconegut, l'artanenc Antoni Lliteres (Artà 1673? - Madrid 1747).

Assabentats del desplaçament d'en Josep Francesc, *Bellpuig* s'ha interessat sobre el tema i encara que en alguna ocasió Mn. Antoni Gili hagi publicat qualque ressenya, sembla que ara es vol donar a conèixer més a fons les obres musicals d'aquest insigne músic.

Bellpuig.- Quina versió s'ha presentat al Palau de la Música de València de l'òpera «*Los Elementos*»?

Josep Francesc Palou Esteva.- «*Los Elementos*», òpera interpretada al Palau dia 3 de febrer d'enguany, ha estat representada utilitzant instruments d'època o reproduccions dels segles XVII i XVIII. La composició del conjunt ha estat la següent: violins, flautes, oboès, viola de gamba, violoncel, violone, vigüela (guitarra), tiorba i clave. Els responsables de la instrumentació són el violoncelista Carles Magraner i el clavecinista Josep R. Gil Tàrraga. Per altra part, l'obra consta de veus solistes masculines i femenines (4 soprans, 1

contratenor i un baríton), de la Capella de Ministrers. No hi ha Cor.

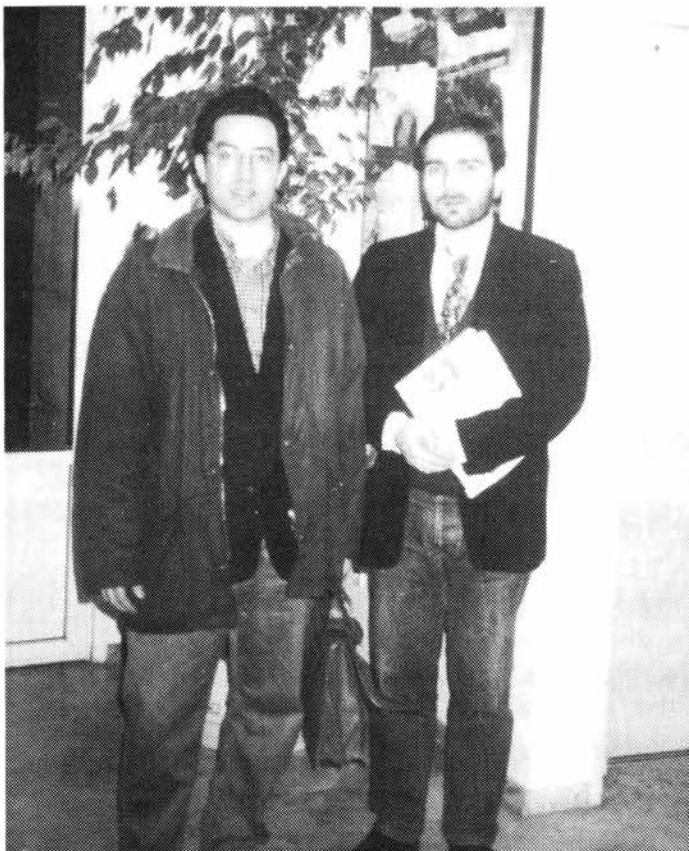
B.- On s'ha interpretat més la música d'Antoni Lliteres?

JFPE.- És la tercera vegada que almenys durant alguns anys es recupera música del nostre compositor. Abans s'havia fet al Festival de Granada, després a Madrid, i ara a València. L'òpera (sarsuela) «*Acis i Galatea*» es va transmetre per TVE. Actualment la Capella de Ministrers està enregistrant

l'òpera «*Los Elementos*» en Compact Disc.

B.- Quina impressió et va fer escoltar música d'Antoni Lliteres per primera vegada?

JFPE.- Al principi estava molt emocionat pel que això representava per a mi. Al final de l'actuació estava convençut que havia escoltat molt bona música. Era escoltar música d'una sensibilitat extraordinària. Curiosament, tenia la sensació de descobrir i sentir una cosa nova, però que a la vegada, era

Josep Francesc Palou al Palau de la Música de València amb el violoncelista i musicòleg Carles Magraner, de la Capella de Ministrers.

CLÀSSICS * NOVETATS * IMPORTACIÓ

Teixits Llevant

(Cristòfol Carrió Sancho)

**ATENCIÓ
ESPECIAL ALS
ARTANENCS**

Pça. Barcelona, 2
Tel. 45 70 78
(Davant l'estadi "Lluís Sitjar")

PALMA DE MALLORCA

molt antiga. Un petit viatge real en el temps.

B.- Què és l'òpera «*Los Elementos*»?

JFPE.- «*Los Elementos*» ha estat considerada sempre com una òpera, ja ho contempla així l'encapçalament del manuscrit del compositor. «*Opera armònica al Estilo Ytaliano, a la Exma. Sra. Duquesa de Medina de Las Torres mi Señora*». Així mateix aquesta obra no es pot considerar una òpera en el seu sentit estricte ja que faltant-li acció dramàtica, també li falta la condició indispensable d'aquest gènere. Francisco Cano la compararia amb l'auto sacramental de Calderón de La Barca i amb alguna de les cantates de Domenico Scarlatti o J.S. Bach. El text, escrit en vers, relata la dialèctica dels quatre elements esperant l'aurora: La Llum, representada pel foc en absència del Sol. L'horror de la nit tenebrosa contrasta amb l'apoteosi final que acaba amb l'aparició del temps, impulsor etern del retorn de la llum i el dia.

La partitura «*Los Elementos*», és una curiosa mescla de l'estil tradicional de la música teatral espanyola del segle XVII, amb altres nous elements que vénen de l'òpera italiana dels principis del segle XVIII. Els elements tradicionals són entre altres: l'ús del compàs ternari, la utilització de veus agudes, la presència ocasional de la fórmula «*estribillo-coplas*», juntament amb una austeritat tonal, pràcticament reduïda a l'ús de dues tonalitats amb els seus modes menors respectius. La influència italiana és en l'estructura formal de dotze àries totes elles «*Da Capo*», que estan distribuïdes en tres blocs de quatre àries cada un amb les seves seccions corals i els seus respectius recitats.

B.- Què representa ara Antoni Lliteres?

JFPE.- Representa un descobriment musical importantíssim, un senyal d'identitat, representa la responsabilitat de tots d'ajudar

La Capella de Ministrers que va interpretar l'òpera «*Los Elementos*» a València el passat 3 de febrer. Observau que la vigüela, l'instrument de la dreta, és quasi l'actual guitarra.

a recuperar i promocionar l'art d'aquest músic, és per aquest motiu que em vaig desplaçar a València. Quasi amb tota seguretat puc dir que com a director del Festival de Música d'Artà, crec que aquest estiu tendrem música d'Antoni Lliteres, no sé si una òpera, potser sí, o una selecció d'àries. Gràcies al viatge a València he descobert la forma de presentar al públic aquest tipus de música i això em fa analitzar les possibilitats d'escoltar aquí a Artà, el poble d'Antoni Lliteres, la música del compositor.

B.- Quina és la programació del proper Festival de Música Clàssica? Ja està elaborat?

JFPE.- En línies generals es pot dir que sí. Tendrem, si es confirma, i sembla que sí, la presència del gran flautista mundialment reconegut **Jean Pierre Rampal**, juntament amb el català **Claudi Arimany**.

Això representa per al Festival una fita altíssima i que té una transcendència més enllà del que haguéssim pogut imaginar mai. Serà un dels concerts més importants en tota la història musical de les Balears. L'altre repte és l'obra d'Antoni Lliteres que suposaria una altra fita, de caire diferent a l'anterior, d'importància a nivell nacional. També tendrem la presència de la Jove Orquestra Simfònica de

les Balears, conjunt de recent creació.

Vull manifestar aquí la meua proposta, que estic segur que arribarà a bon port, que el proper Festival ja dugui el nom d'**Antoni Lliteres**. Seria una bona coincidència estrenar a Artà i a les Balears per primera vegada en la seva història, una obra d'aquest músic i deixar el nom d'aquest compositor d'aquí al nostre Festival per a sempre.

B.- Qui és Antoni Lliteres?

JFPE.- És un dels protagonistes de la renovació musical de l'arxiu de la Reial Capella, destruït el Nadal de 1734. Va ser Antoni Lliteres Carrión (Carrió?), sens dubte un dels més influents compositors de la primera meitat del segle XVIII. Antoni Lliteres va néixer a Artà probablement el 18 de juny de 1673 i gràcies a la influència de Juan Massanet Terrassa, artanenc i capellà de l'altar i músic de la Reial Capella, va ingressar al Reial Col·legi de «*Niños Cantorcicos*» de Madrid, i el 1693, als seus 20 anys, fou nomenat músic violon de la Capella Reial. La seva família va ser important en el món de la música ja que també varen seguir les passes del seu pare i mestre. Antoni Lliteres va merèixer els més destacats elogis del polígraf benedictí Pare Feijoo, el qual solsament va excloure de la seva

forta crítica negativa als músics espanyols a **Antoni Lliteres**, dient que havia sabut unir genialment el vell estil contrapuntístic i el nou o homofònic. I afegeix: «*Algunos extranjeros hubo felices con esto, pero ninguno más que nuestro don Antonio Lliteres, compositor de primer orden, i acaso el único que ha sabido juntar toda la majestuosidad i dulzura de la música antigua con el bullicio de la Moderna*». En la cantata de Reis amb violins i oboès titulada «*Ha del rústico pastor*» (1710), conservada a l'arxiu de l'Escorial, ja es demostra la influència italiana.

B.- Antonio Lliteres és compositor de música teatral, òpera o sarsuela?

JFPE.- Es va disputar amb Sebastián Durón la primacia de la música teatral a les primeres dècades del segle XVIII. Després de l'exili de Sebastián Durón el 1706, Antoni Lliteres es va convertir en el seu successor pel que respecta a la música teatral i col.labora amb el més important dramaturg de la primera meitat del segle XVIII, José Cañizares, almanco amb quatre sarsueles: «*Con música y por amor*», «*Accis y Galatea*», «*Hasta lo insensible adora*» i «*El Estrago en la fineza: Júpiter y Semele*».

«*Accis i Galatea*», sarsuela nova que es va fer a les Majestats al seu Palau Reial l'any 1709, és quasi una òpera per la quantitat de música que té, (recitatiu, arietes). També obtingué èxit sense precedents

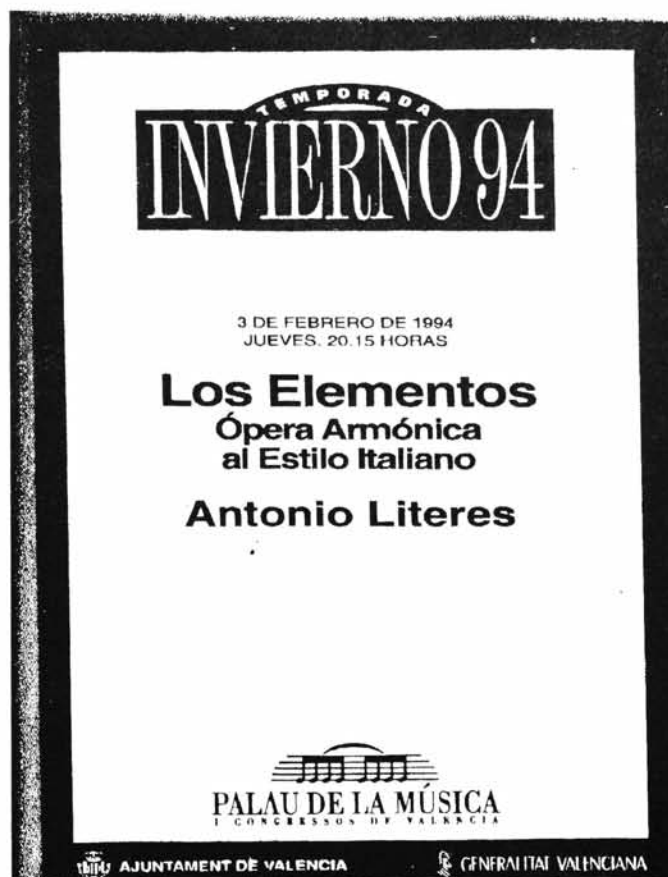
a València on arribaren a les vint-i-dues representacions. «*El Estrago en la Fineza*» va ser composta per la companyia de Juan Alvarez la qual va ser estrenada el 9 de maig de 1718 i va durar en cartell catorze dies seguits. L'obra degué tenir tant d'èxit que fou representada posteriorment a Barcelona l'any 1731.

Una altra partitura de música teatral d'Antoni Lliteres conservada és la sarsuela «*Júpiter y Danae*» en tres jornades i ball final a la qual intervenien violins, viola d'arc i acompanyament, a més de les veus.

B.- Qualque cosa més per afegir sobre aquest músic artanenc?

JFPE.- Assumir la responsabilitat vers la seva obra. Això es pot fer en aquest segle recuperant i creant per exemple, un fons de documentació on poguéssim guardar tota la informació d'articles, publicacions, gravacions, etc., que vagin sortint.

Seria bo per a tots, que a Artà es pogués estudiar i mostrar la documentació sobre Antoni Lliteres i un cop cada any al Festival escoltar la seva música.

Portada del programa de «Los Elementos», d'Antonio Lliteres, representada a València dia 3 de febrer.

CARPINSA

Carpinteria en Aluminio y Saneamiento

A. Cursach y E. Matallana

tel. 83 54 78
c/ Fray Junípero Serra, 7

07570 - Artà

- * **Technal**
- * Puertas Aluminio
- * Correderas aluminio
- * Persianas Mallorquinas
- * Cerramientos Galerías
- * Toldos Policarbonato
- * Cristalerías y Murales
- * Calefacción
- * Energía Solar
- * Fontanería

Biblioteca

Dos setmanaris d'informació general.

Avui aprofitarem aquest espai per a informar-vos que a les Biblioteques Municipals teniu a la vostra disposició dos setmanaris d'informació general que, per les seves característiques, creim que han de trobar-se forçosament a la Biblioteca i que mereixen que els dediquem dos mots. Parlem dels setmanaris «El Temps» i «La Nau».

El setmanari «El Temps» nasqué ara fa ja onze anys, fruit d'una iniciativa d'«Edicions del País Valencià» al cap de la qual es troba Eliseu Climent, tot un personatge a València per la seva tasca a favor de la llengua i cultura catalanes, reflectida en la «Llibreria 3 i 4» i l'«Associació Cultural del País Valencià» que, entre altres coses, aconseguí la recepció de TV3 al País Valencià. Només l'empenta d'Eliseu Climent i dels seus col·laboradors pot explicar el fet que «El Temps» nasqués a la malmesa ciutat de València i que, d'ella estant, assolís un abast nacional tant pel que fa a la seva difusió com, posteriorment, pel que fa a la seva elaboració, ja que actualment té redaccions també a Barcelona i a Palma.

Durant els seus onze anys d'existència «El Temps» ha anat millorant la seva presentació i el seu contingut. Actualment, ja en el número 505, trobam un setmanari,

amb format de revista, de normalment 100 pàgines amb un disseny molt atractiu i totes les il·lustracions en color.

Pel que fa al seu contingut es divideix en les següents seccions: País, Món, Document, Societat, Ciència, Cultura, i Espectacles. Quant als articles d'opinió, compta amb rúbriques com les de Ramon Barnils, Fabià Estapé, Andreu Alfaro, Pere Calders, Vicent Partal, Joan F. Mira, etc.

Tot plegat fa d'«El Temps» un setmanari força interessant i que, pel seu enfocament, ens ofereix una informació general sense oblidar, en absolut, la realitat del País en tota la seva integritat.

Per la seva part, el setmanari «La Nau» aparegué per primera vegada el passat estiu i, a hores d'ara, n'han aparegut 20 números. Es tracta d'un periòdic mallorquí, editat i dirigit per Agustí Baró, que intenta obrir-se pas dins el món de la premsa illenca. Si en aquest món observam que, per una part, la premsa forana és -com segurament pertoca- de contingut i abast exclusivament local i que, per altra part, la premsa diària de Palma no satisfà ni per la forma ni pels

continguts allò que seria desitjable per a un País normal; llavors, se'ns presenta clar quina ha de ser la funció d'un setmanari com «La Nau», el qual té la vocació d'esdevenir amb el temps un diari alternatiu a la ja esmentada premsa diària actualment existent.

«La Nau» s'estructura a partir de les següents seccions: La qüestió, Internacional, Nacional, Mallorca, Balears i Pitiüses, Ecologia, Opinió, Entrevista, Esports, i una extensa secció de Cultura que inclou: literatura, música, cinema, teatre, art, espectacles, ...

Per a aquesta tasca, a més de la redacció del Setmanari, compta amb un bon nombre de col·laboradors com són: Bernat Joan i Mari, Joan Mayol, Vicent Partal, Canamunt i Canavall, Rafel Crespi, Pere Estelrich, etc.

«La Nau» s'edita en format de diari i conté de quaranta a cinquanta pàgines amb bastants fotografies (algunes en color) i amb un disseny força acurat i atractiu.

Com veis, hem parlat de dos setmanaris que bé mereixen la nostra atenció i que podeu llegir a les Biblioteques Municipals.

B. Fiol

FORN DE CAN BECA

Cada dia, bon pa

Cada dimecres, panades
Cada divendres, robiols

Despatx central:

Rafel Blanes, 51 - Artà - Tel. 83 61 72

Crònica des del Coll Faraix

En temps d'eleccions pareix obligat parlar-ne. Qual-sevol ocasió és bona: reunions familiars, sopars d'amics, etc...

Als bars sovint hi trobam situacions realment gracioses com aquesta que segueix.

Un grup d'amics parla animadament sobre política, sobre qui és millor votar.

De tots ells n'hi ha un que seu tranquil·lament i encara

no ha obert boca.

Un dels qui parlen li demana:

-''I tu, que no diu res? A n'aquí has de votar?''

El mut es decidí a parlar i amollà aquesta:

-''Jo votaré el PRP.''

Tot el grup es quedà estranyat.

-''I quin partit és aquest?'', li demanaren.

-''Jo vos ho diré'', respongué l'altre.

-''El Partit del Rebost Ple''.

Jaume Ginard Palou

Contestador 83 50 33 automàtic

Avui donam pas a les següents cridades que s'han fetes al nostre **CONTES-TADOR AUTOMÀTIC**:

''...M'agradaria saber l'ho-rari que té el nostre

fosser al cementeri. Es perquè hi he anat moltes vegades darrerament tant el matí com l'horabaixa i no he coincidit cap vegada amb ell. Som una dona que hi vaig molt sovint i tenc curiositat per saber quan puc trobar el fosser. Gràcies...''

Una altra que ens congratula i ens encoratja a seguir la nostra feina gratuïta al ''**Bellpuig**'':

''... Vull donar les gràcies a la redacció de la revista Bellpuig

per la rapidesa i actualitat a les notícies que publiquen. Me'n he adonat de que moltes quinzenes el reb al divendres al vespre i ja dur notícies o esdeveniments del dijous de la mateixa setmana. Això és d'agraïr i ho faig amb molt de gust. Vos don l'enhorabona a tots els que hi feis la feina...''

ESTRUCTURAS

Pídanos presupuestos sin compromiso

C/ Rafel Blanes, 98 tel. 83 66 64

07570 - Artà

Si desea una buena construcción para su vivienda pida información a:

**CONSTRUCCIONES
MANUEL POZO
GUERRERO**

C/ Bonalre, 14 - 07570 - Artà (971) 83 58 10

NECESITA USTED UN SEGURO?
 NECESITA INFORMACION DE LOS SEGUROS QUE HAY EN EL MERCADO?
 NECESITA AMPLIAR LOS QUE YA TIENE CONTRATADOS?

CATALINA TH. BONNÍN FUSTER.

CORREDOR DE SEGUROS.

PROFESIONAL TITULADO, QUE SIN NINGUN COSTE ADICIONAL, LE OFRECERA ASESORAMIENTO PROFESIONAL GARANTIZADO E IMPARCIAL QUE, SIN ESTAR VINCULADO A NINGUNA COMPAÑIA DE SEGUROS (PARA NO PERDER LA OBJETIVIDAD), LE ACONSEJARA LO QUE ES MEJOR Y MAS ADECUADO PARA USTED.

LE FACILITAMOS ASESORAMIENTO Y PRESUPUESTO SIN COMPROMISO SOBRE SEGUROS DE :

- VIDA
- JUBILACION
- PLAN DE PENSIONES
- ACCIDENTES
- DECESOS
- ENFERMEDAD: ASISTENCIA SANITARIA
- SUBSIDIO POR ENFERMEDAD O ACCIDENTE
- COMBINADOS DE HAGAR
- COMBINADOS MERCANTILES PARA SU NEGOCIO
- COMBINADOS INDUSTRIALES
- RESPONSABILIDAD CIVIL, DEFENSA JURIDICA
- VEHICULOS
- EMBARCACIONES
- TRANSPORTES
- EQUIPOS ELECTRONICOS
- ETC.....

ACUDA A NUESTRAS OFICINAS

CATALINA TH. BONNÍN
CORREDOR DE SEGUROS INSCRITO EN EL
REGISTRO DE LA DIRECCIÓN GENERAL DE SEGUROS.

carrer Quatre Cantons, 5 (07570 - Artà)
Tel. 83 60 22
Fax. 83 60 85

Quaresma

Es fa saber que:

Comença la Quaresma!

Obrim un nou camí,
un camí cap el Pare,
un camí de llum, vida i alegria

Ens caldrà esforç

per llevar de nosaltres l'egoisme,
les nostres faltes d'atenció i de
solidaritat.

Ens caldrà constància

per continuar la tasca de
renovació personal,
que ens ha de fer créixer a
semblança del Crist
en l'amor als germans, sobretot
als qui sofreixen.

Ens caldrà remoure la nostra vida

amb esforç i treball,
per anar a la recerca de nous
horitzons.

Ens caldrà pregar

perquè Déu ens faci comprendre
com ho hem de fer,
i ens ajudi a portar-ho a terme.
Només així trobarem la llum de
Crist que ens espera.

Crist mateix ens indica a l'Evangeli el camí de la conversió quaresmal.

Es tracta en primer lloc de la pregària. La pregària és sempre la primera condició de l'acostament a Déu. És el que ens fa sortir de la indiferència i ens fa tornar sensibles a les coses de Déu i de l'ànima.

La llimosna i el dejuni són dos mitjans estretament lligats entre ells. El dejuni significa un domini sobre nosaltres mateixos: estar a punt a renunciar a les coses, no només als menjars, sinó també a les fruïcions i plaers diversos.

La llimosna significa la promptitud a compartir amb els

altres alegries i tristesses; a donar al proïsme, en particular al qui està necessitat, a repartir no només els dons materials, sinó també els dons de l'Esperit: obrir-se als altres, sentir les seves necessitats, sofriments, infortunis, i cercar els mitjans per avançar-nos a les seves necessitats.

Així, l'adreçar-se a Déu per mitjà de l'oració va unit amb l'adreçar-se a l'home. Quan som exigents amb nosaltres mateixos i generosos amb els altres, manifestam la nostra conversió de manera concreta i alhora social i ens unim a Crist pacient i ressuscitat.

Joan Pau II

Davant la Crisi econòmica

Un mal estructural

“Justícia i Pau” ha posat enmig una reflexió ètica i cristiana sobre la crisi econòmica. “L’economia de la cobdícia ha regnat durant massa temps. És hora d’orientar l’economia en un sentit més racional i democràtic. És hora d’introduir un canvi real en la manera en què gestionam la nostra economia”. Amb aquesta òptica comença una reflexió que després de descriure la perspectiva econòmica de la crisi, apunta, en una segona part, quin pot ser el registre cristià per situar-se i actuar.

La reflexió cristiana està organitzada en tres fils: en primer lloc, les crisis revelen “alguna cosa”. En segon lloc, les crisis tendeixen a produir injustament

víctimes innocents: mentre que considerar alguna cosa des de l’òptica del Déu de Jesús equival a considerar-ho des de les víctimes. Simultàniament es fan algunes aplicacions des dos punts anteriors al nostre país. Transcrivim el primer d’aquests tres punts.

Un mal estructural

El cristià no es pot conformar amb el discurs fatalista que les crisis econòmiques són un fenomen inevitable i periòdic, com ho poden ser les sequeres climatològiques. Com a mínim el cristià s’ha de plantejar la possibilitat d’eliminar-les. En efecte, les crisis poden ser jutjades com el preu inevitable

d’un creixement globalment positiu, però també podrien ser el símptoma d’una malaltia estructural del sistema econòmic, potser assimilables a les febres d’un organisme viu (Cfr. Sollicitudo Rei Socialis num. 36-37 i 46).

Economistes de solvència sostenen que les crisis no són un mal merament conjuntural, sinó profundament estructural: revelen per tant, una malaltia del nostre sistema econòmic i desautoritzen aquest “fonamentalisme del mercat” pel qual se’ns vol portar com sigui. Un organisme sotmès a febres periòdiques no és un organisme sa sinó malalt; i això continua sent vàlid encara que els metges

del sistema difereixin pel que fa al diagnòstic, la prevenció i la teràpia d'aquesta malaltia.

No val, com a resposta a aquesta reflexió, l'argument escoltat tantes vegades últimament que la culpa de la crisi econòmica rau en l'anomenat "estat del benestar". Darrera d'aquesta acusació, només hi ha la doble proposta d'un "estat del malestar" i d'una privatització cada vegada més reduïda i més refinada del benestar i del luxe. Si l'estat del benestar té -com tota realitat humana- els seus perills i les seves limitacions, cal cercar la manera de solucionar-los. Però sense abjurar del que ha estat una conquesta decisiva, i encara només incipient, en el camí cap a una humanitat i una fraternitat universals.

La primera lliçó de la crisi és, doncs, que ens movem en una sistema econòmic que podria ser un malalt crònic i, en tot cas, que la seva bondat no ha quedat justificada pel fracàs dels règims de l'Est. La concepció de caire capitalista que afirma que "la dinàmica del desenvolupament de la història passa per un equilibri d'egoismes" és també una ideologia, no científica.

Un cristià ha d'entendre això, i no escoltar judicis triomfalistes o tranquil·litzadors, simplement perquè resultin més còmodes. Quan una malaltia no té remei, no s'ha de negar la malaltia, sinó que cal cercar la manera d'eradicar-la.

Moviment Parroquial

Han celebrat el Sagrament del matrimoni:

Antoni Cursach Nicolau amb Francisca Carrió Vives, dia 12 de febrer

Joan Díaz Servera amb Remedios Espejo Salinas, dia 19 de febrer

Hem pregat pels difunts:

Llucià Mestre Garau, +26-I

Isabel Ribot Caldentey, +7-II

Antònia Massanet Llabrés, +18-II

Esperanza Brazo Cruz, +18-II

Catalina Villalonga Ginard, +21-II

Pamboli

Dissabte dia 19 a la Casa d'exercicis, organitzat pel grup de Missions, hi va haver el pamboli. Va estar ben animat...! Varen ser moltes persones i molts establiments que col·laboraren aportant la matèria prima, el dolç, l'envinagrat, les begudes, fruita, etc.

La celebració de l'Eucaristia de les 7'30 del vespre va ser presidida per Mn. Joan Servera Terrassa. A les 8'30 del vespre ja no cabia una agulla a la casa d'exercicis. Després de sopar i sense rompre el clima de conversa i de celebració familiar, Mn. Joan Servera va presentar la situació actual dels refugiats a Burundi i Rwanda i el rerafons del que allà es viu ara mateix. Mn. Joan Servera va anar a Burundi el passat Nadal per fer-

se present en la Missió diocesana a Nyabikere. Les conseqüències de l'intent de cop d'estat del mes d'octubre passat s'han fet sentir molt cruament en aquell país africà vinculat a l'Església de Mallorca des de fa més de 30 anys.

A continuació na Catalina Morey, missionera del Verbum Dei va parlar de la seva labor missionera a Filipines. La força i l'entusiasme de na Catalina ens va guanyar a tots.

Trobada, sopar, escoltar uns testimonis interessants, directes, pròxims a nosaltres, i reflexionar sobre la realitat del tercer món, sobre l'evangelització... tot plegat va fer d'aquesta reunió qualche cosa agradable i profitosa.

Es recolliren 122.000 pessetes.

Excursió

Diumenge dia 27 hi ha una sortida a Sant Salvador de Felanitx. La partida serà a les 9'30 del matí des de la Gran Via. A les 4 del capvespre hi haurà Eucaristia i la tornada serà a les 5 del capvespre.

Missa de Comunitat

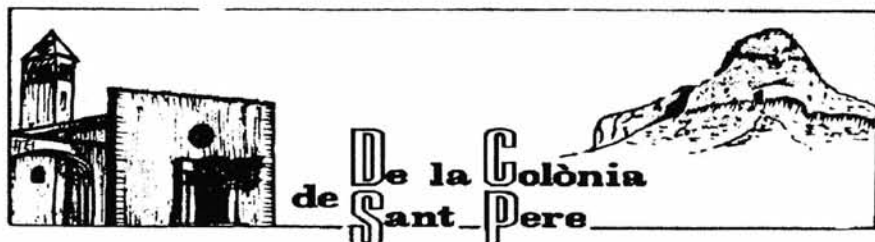
Durant la Quaresma la Missa de Comunitat és a les 19'30 del diumenge. A aquesta Missa hi estan també convidats els especialment els infants -amb els seus pares- que enguany han de fer la Primera Comunió.

Beata Francinaina

Diumenge dia 27 és la festa de la Beata Francinaina de Sencelles. Tot i que el temps de Quaresma no es celebra una festa en diumenge, la recordarem i ens hi encomanarem a la Missa del vespre de dia 27. Les germanes de la Caritat vos hi conviden.

Campanya contra la Fam

Diumenge dia 13, es va fer l'aportació econòmica de la Campanya contra la fam. Es varen recollir 211.248 pts. a la Parròquia d'Artà i 53.140 a la Colònia.

(A. Genovart)

Assemblea general del Centre Cultural

Està previst que el pròxim divendres dia 4 de març se celebri l'assemblea general ordinària del Centre Cultural. Entre altres coses es repassaran els diferents actes realitzats durant l'any passat, es presentarà l'informació econòmica del mateix any i s'estudiaran les activitats per dur a terme aquest 1994. L'assemblea tindrà lloc en les dependències de l'esmentat centre.

Finalitza el torneig de petanca

Ha acabat el torneig de petanca que, organitzat conjuntament pel Centre Cultural i el Club de Tercera Edat, s'ha celebrat durant la tardor-hivern. Un torneig que ha estat molt animat i que ha tengut un bon nombre de parelles participants (15). Les tres guanyadores foren aquestes:

- 1.- Jordi Jaume i Lluís López.
- 2.- Andreu Genovart S. i Margalida Munar
- 3.- Antònia Genovart i Antònia Martí.

Com de costum l'entrega de trofeus es realitzarà en el sopar que cada any es fa al final del torneig. A l'hora de redactar la notícia no se sabia encara ni el dia ni el lloc on se celebrarà aquest acte.

L'Associació de Veïnats Montferrutx, presentada oficialment al Batle

El passat dilluns dia 21 es va inscriure en el registre de l'Ajuntament la recent creada Associació de Veïnats de l'Urbanització Montferrutx. Seguidament aquesta fou presentada al Batle. Assistiren a

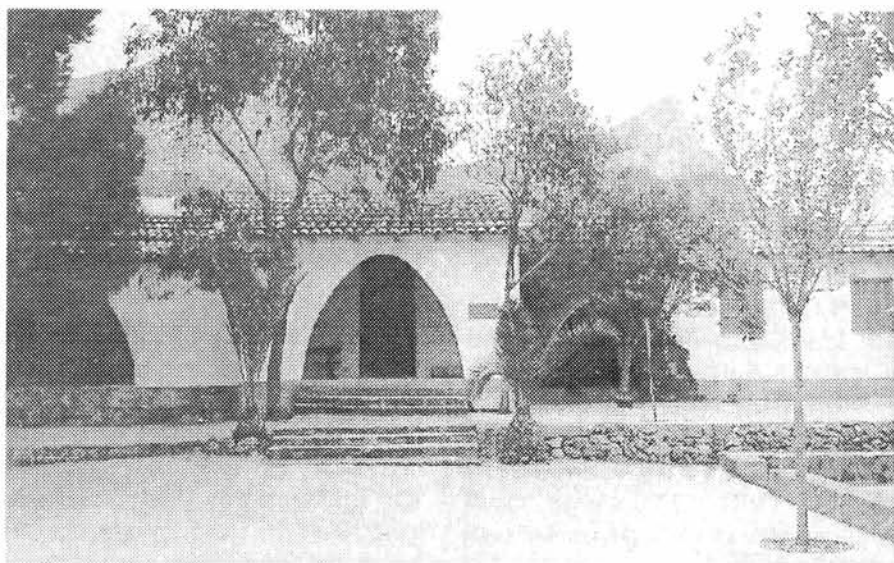
l'acte de presentació el president i vice-president, el segretari, el tresorer i els vocals d'urbanisme i d'informació. El president, Rafel Alcover digué al Batle que l'Associació per una banda volia col·laborar amb l'Ajuntament i per l'altra defensar els drets dels ciutadans. El Batle per la seva part manifestà la seva satisfacció per la constitució de la dita Associació a la que va descriure com "interlocutor vàlid i qualificat, de vital importància per a la relació veïnats- Ajuntament".

A continuació i a través d'un diàleg que es perllongà per espai de dues hores, s'abordaren els principals problemes amb que compta l'urbanització Mont-

ferrutx tant pel que fa a la xerxa de clavegueram i aigua potable com pel que afecta a la infraestructura: asfalt, enllumenat públic, voravies etc. Tota la part d'infraestructura i d'embelliment de la zona es començarà la pròxima tardor una vegada s'hagin finalitzat les obres que s'estan realitzant actualment per a la conducció d'aigües.

Al final de l'entrevista s'acordà tenir una trobada entre el Batle i tots els associats; aquesta reunió es farà més envant un dissabte horabaixa; manca concretar la data.

L'Associació de veïnats de l'Urbanització Montferrutx fou inscrita en el Registre Provincial d'Associacions de la Delegació de Govern amb el número 2.491 el passat 4 de febrer després que foren aprovats els estatuts i l'acte fundacional.

Casal de Colònies

El Casal de Colònies, o més popularment conegut com a Residència acaba de publicar un minúscul però molt ben editat fulletó en el que es dona una complida informació tant de les característiques del local (menjador, sales, dormitoris etc) com dels serveis, horari de menjador, possibles excursions a peu i en autocar als llocs més rellevants de la comarca etc. Creim que aquesta petita guia pot ser de gran utilitat per donar a conèixer la Residència que dirigeix Mn. Mateu Galmés i perquè puguin utilitzar aquest Casal de Colònies totes les persones interessades. Aquests són els telèfons que figuren a la guia: Despatx 58 91 50 i Manacor: 55 41 28.

L'art de cultivar bonsai El trasplantament (I)

El trasplantament és una tècnica que l'art del cultiu del Bonsai defineix com a tal i que li proporciona gran part de la seva essència. També és la més intuïtiva perquè exigeix una constant atenció al creixement anterior de l'arbre i els seus problemes de cultiu, la rapidesa de creixement de les arrels.

Amb aquesta tècnica s'aconsegueixen distints objectius: mantenir l'arbre en la seva petita estatura, aconseguir que visqui dins un cossioll pla i petit, conservar-lo sà i vigorós.

Però ens preguntarem per què és necessari el trasplantament. Hi ha diverses raons importants per les quals és necessari trasplantar un Bonsai, que sorgeixen de la seva mateixa definició, "Arbre plantat en cossioll". Si deixam créixer un arbre dins el mateix cossioll sense tocar-lo, en pocs anys les arrels l'ompliran totalment, amb la qual cosa l'aire i l'aigua no circularan, i sense aigua ni aire no poden prendre aliment, per tant l'arbre moriria. Abans d'ocórrer això la falta d'oxigen podria les arrels per asfíxia radicular.

Les arrels també envelleixen i en pocs anys sols hi hauria arrels grosses. Arribari, a més, un moment en què senzillament la terra deixaria de ser un medi adequat per l'arbre. Poc a poc la dimensió dels grans aniria fent-se petita fins a convertir-se en pols, això significa que perdria la capacitat per retenir l'aigua, l'aire i nutrients.

El trasplantament i la poda d'arrels tenen per tant una doble funció, renovar la terra i enfortir el desenvolupament de les arrels i rejuvenir-lo continuament.

Com sabem, les arrels creixen davall la terra i per això sabem el

seu estat en el moment del trasplantament, però és fàcil imaginar-se com creixen, per la copa de l'arbre, ja que les arrels i la copa estan vinculats i podem afirmar que la copa és el mirall de les arrels. Si la copa està poc ramificada sens dubte el pa estarà format per unes poques arrels grosses, i si l'arbre està molt ramificat, les arrels seran abundants i fines. Si les fulles de l'arbre s'assequen i el creixement cada vegada és més dèbil, qualche cosa passa a les arrels, o bé el cossioll n'està ple i la terra jo no retén l'aigua ni els nutrients, o bé es podreixen a causa de l'embassament. D'aquí la importància de la poda d'arrels.

Síntomes que aconsellin de fer un trasplantament. Depèn molt de l'espècie de què es tracti.

Normalment les arrels de les plantes de fulla caduca creixen més ràpid que les perennes, els arbres joves creixen també més ràpid que els vells. És a dir, que els de fulla

caduca i els arbres joves necessiten el trasplantament amb més freqüència. També hem de tenir en compte el clima, perquè influeix en el creixement.

Si volem un creixement ràpid trasplantarem menys sovint. Però si volem una ramificació fina, trasplantarem cada any.

Si les arrels surten pel forat de drenatge, si el forat no drena o les fulles es mustien, el trasplantament és urgent. Sempre abans de trasplantar deixarem que la terra s'eixugui, així és més fàcil netejar-la de les arrels.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO VIALSA

J. Bernad, J. Zafra i J. Genovard

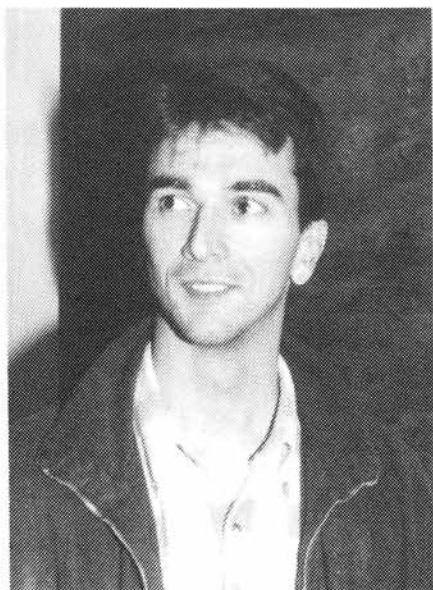
Ctera. Santa Margalida, 57 -Tel. 83 66 35
ARTÀ (Mallorca)

Programa d'Educació Ambiental

Continuen les activitats del Programa d'Educació Ambiental 1994. Dia 11 de febrer es va inaugurar l'exposició «*Les muntanyes d'Artà, un món per descobrir*» de la qual en donàvem àmplia informació en el número passat. Val a dir que és una de les mostres més visitades dels darrers anys. Totes les escoles hi han fet visites i han realitzat activitats sobre la temàtica que s'hi tracta la qual cosa ha motivat visites complementàries dels escolars. També són molts els adults que l'han visitada ja que el resultat no desmereix les expectatives que ja

Exposició de les muntanyes d'Artà a Na Batlessa

Antoni Muñoz

comentàrem en el número anterior. En la fotografia es pot veure un detall de la sala principal.

Dia 18 va tenir lloc la conferència sobre flora i fauna que va anar a càrrec d'Antoni Muñoz (a la fotografia) que va presentar i comentar una àmplia col·lecció de diapositives sobre els dos temes, ja que el senyor Lleonard Llorenç no es va poder desplaçar per motius familiars de darrera hora. Sobretot en la part de fauna, els comentaris d'Antoni Muñoz aconseguiren interessar els assistents que tot i el mal temps acudiren a la

Residència i ompliren la sala.

El dia 13 de febrer es va celebrar la sembrada d'arbres als terrenys de les marjades de Sant Salvador, futur jardí botànic d'Artà.

A les 9,30 hores els més dematiners ja estaven en peu de guerra malgrat el mal temps que es presentava (feia brusqueta), així i tot començaren a compareixer els representants de les distintes associacions convidades per apadrinar distintes arbres a sembrar.

També hi havia els representants de les associacions que l'anys passat representaren

CA 3

CRISTALERIA ARTA, C.B.

Carrer Ciutat, 48-A Tel. 83 53 75

Les ofrecemos nuestros servicios:

- * CRISTALES REDONDOS DE CAMILLA
- * DOBLE ACRISTALAMIENTO
- * CRISTALES DE SEGURIDAD Y TEMPLADOS
- * CRISTALES TALLADOS I BISELADOS
- * CRISTALES DE COLORES
- * CRISTALES EN FORMA
- * ENVARILLADOS Y EMPLOMADOS

- * METACRILATO
- * PECERAS A MEDIDA
- * MACETEROS, COLUMNAS Y JARDINERAS
- * LETREROS LUMINOSOS
- * FALSOS TECHOS
- * MAMPARAS DE BAÑO
- * ENMARCACIÓN CUADROS

la primera sembrada, els quals arreglaren els de l'any passat i ajudaren a la resembrada d'alzines i ullastres, a les faltes de la darrera sembrada.

Els assistents, que arribaren a ser molts, es posaren fang fins als garrons i entre paraigües i xubasqueros aguantaren la pluja, prima però empipadora per un dia dintre el camp.

Acabada la sembra i resembrada d'arbres, es va ensenyar als presents el viver que ja s'ha iniciat al mateix tancat vora les escoles que farà que a un futur pròxim es

Moments de la torrada davant la Creu dels Caiguts

Dues fotos de la resembra d'arbres

puguin sembrar els arbres cuidats i criats a la nostra localitat.

Seguidament ens encaminaren tots a l'explanada del caiguts, on es va fer una bona torrada al caliu d'un bon fogaró. Es va menjar botifarrons, llangonissa i panxeta

arreglada per en Rafel Nonga, que per cert va ser tot ben saborós.

Així va acabar la sembrada d'arbres d'enguany, una acció molt encertada ja que amb el temps si no ens cansam, podrem gaudir d'un jardí botànic al nostre poble.

Contestador
83 50 33
automàtic

CAMPANYA DE SOLITARITAT DE MALLORCA AMB BURUNDI-RWANDA

GRÀCIES PER LA TEVA SOLIDARITAT AMB BURUNDI

Necessitats urgents:

Flassades

Roba

Doblers

Entitat : Sa Nostra, C/C. 2177785-51

Of. Principal nº 099

Entitat : La Caixa, C/C. 7287-92

Of. nº 390

Lloc de recollida: CENTRE SOCIAL.
(Es prega que la roba sia d'hivern).
El primer enviament serà a finals de febrer.
Finalitza la recollida total dia 30 de març.

ARA FA 25 ANYS

BELLPUIG, 10 de febrer de 1969, nº 2, II època de l'any X.

* Es despedeix l'autor de SILUETA DEL MES. Parla dels extraterrestres dient que "...han sustituido el ya vulgarísimo nombre de "platillos volantes" por el más sicológico de O.V.N.I.... Han vuelto a surgir de las ramas secas en apariencia y atormentadas por la climatología invernal, las flores blancas de los almendros, auténtica nieve mediterránea..."

* En una col.laboració (no firmada) es fa referència amb el títol "Congregación Mariana" d'uns actes que "...se tuvieron el 19 del pasado los actos programados para el primer aniversario de la muerte del que fue fundador y director de dicha Congregación... D. José Sancho de la Jordana y Sureda..." La presidència de l'acte celebrat al Saló d'Actes de la Caritat estava formada per "...Sr. Ecónomo Rdo. D. Juan Servera con el P. Mut en representación de la Comunidad Francisca, y el Sr. Alcalde D. Miguel Artigues... D. Ramón y D. José Sancho de la Jordana Fortuny..." Xerraren: "...Rdo. D. Jerónimo Massanet, vicario... D. Gabriel Morell Font dels Olors... D. Manuel Pérez Ramos... D. Jordi Cabrer... Al final el Rdo. D. Juan Servera..."

* En DIALONGANDO CON...

"Terpo" entrevista D. Antonio Femenías Lliteras, entrenador del C. D. Artà i comensa així "...Por tercera vez consecutiva, el C. D. Artà, se ha proclamado esta temporada Campeón de su Grupo en el campeonato de 2ª Regional..." "- ¿Cuántos jugadores han intervenido en la competición? -En total, veinte ... la máxima dificultad estaba en disponer de suficientes jugadores... por lesiones y deberes militares... decidimos aprovechar la oferta de los tres manacorrenses... dándoles una módica cantidad para el gasto de la gasolina... -¿Qual era el importe de las primas? -Del Club, 100 pts. por cada punto sacado de campo contrario. Aparte, claro está, de lo que ofrecían los aficionados..." "-¿... ascender a 1ª Regional? -Por ahora, no..."

AUTOS MORA, C. B. SERVEI OFICIAL OPEL-GM NOVA DIRECCIO

També vehicles d'ocasió

Campanya Hivern 94 en amortiguadors, frens, neumàtics, bateries, tubs d'escapament. Tot recanvis originals en oferta.

Avinguda Costa i Llobera, 55. Artà. Telèfon 835316

POLISPORTIU MUNICIPAL - ARTA

NA CARAGOL

El Club Recreatiu i d'Escacs va descansar la primera jornada, en la segona va perdre 3-1 a Palma contra el club Son Oliva "D", i en la tercera empataren 2-2 contra l'equip de l'ONCE.

Un nombrós grup de curiosos va acudir a la sala del Polispòrtiu Na Caragol per veure com jugaven els cecs, que es fan servir del sentit del tacte per identificar les peces i llur situació dins el tauler. Per això la partida es juga en dos taulers. L'equip

Escacs

Ha començat el Campionat per equips de tercera

Un dels jugadors de l'ONCE comprova la situació de les peces. La jugadora enregistra al magnetòfon la jugada que acaba de fer.

de l'ONCE va guanyar les dues primeres partides ràpidament i quan pareixia que els artanencs tornarien perdre, els locals varen aconseguir guanyar les altres dues. La partida més llarga durà des de les 4:30 fins les 9:45.

El dissabte reben la visita del Cala Millor, que se suposa que serà difícil, com gairebé tota la resta d'equips i és que és el primer any i s'ha de pagar el mossatge.

Columbofília

Avui dissabte 3ª amollada des d'Eivissa (187 kms.)

Fins a la data, ja s'han celebrat dues amollades des d'Eivissa i com ve essent habitual les pèrdues de coloms han estat considerables, sembla que els vents, per a la pràctica de la Columbofília, no bufen favorables per a l'afició mallorquina i artanenca.

Les classificacions de les dues proves abans esmentades, quedaren de la següent manera:

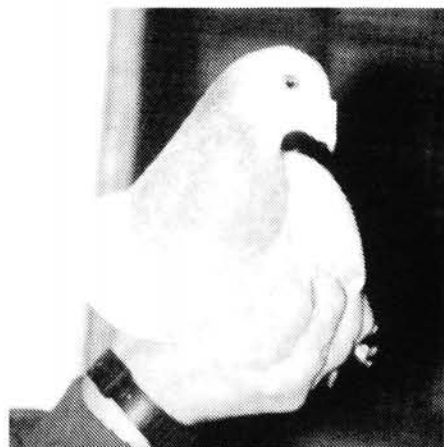
1ª. Eivissa (12-02-94)

- 1 Joan Gili
- 2 Tomeu Ginard
- 3 Llorenç Mestre
- 4 Guillem Vives
- 5 Pep Bauçà
- 6 Joan Terrassa
- 7 Llorenç Mestre
- 8 Joan Gili
- 9 Mª Antònia Riera
- 10 Riera-Ginard
- 11 C. P. Na Caragol

- 12 Joan Ferriol
- 13 C. P. Na Caragol
- 14 Toni Pinzo
- 15 Xisco Lliteras
- 16 Joan Terrassa
- 17 Toni Pinzo
- 18 Tomeu Ferriol
- 19 Biel Ferrer

2ª Eivissa (19-02-94)

- 1 Biel Ferrer
- 2 Joan Gili
- 3 Joan Terrassa
- 4 Tomeu Ginard
- 5 Guillem Vives
- 6 Biel Ferrer
- 7 Mª Antònia Riera
- 8 Riera-Ginard
- 9 Mª Antònia Riera
- 10 Andreu Escanellas
- 11 Toni Pinzo
- 12 Llorenç Mestre
- 13 C. P. Na Caragol
- 14 Xisco Lliteras
- 15 C. P. Na Caragol
- 16 Toni Pinzo
- 17 Joan Ferriol

Colom propietat del tàndem Riera-Ginard que en la passada campanya 92/93 va obtenir el 1º premi Trofeu al Colom més Viatjat. 3º premi des d'Orihuela. Social 430 kms. 1º premi des de Castuera (Badajoz). Social 780 kms. 3º premi de Gran Fons Grup Mallorca. 4º premi Gran Fons de Balears. 1º premi de la Categoria Sport Balear de Gran Fons a l'Exposició Regional de Alaró.

Tomeu Ginard

Hípica

Galeria:

REGENT DU PRE

Regent du Pre és el cavall francès que habita a les quadres d'Es Pou des Rafal, propietat de Damià Ginard.

A l'hora de començar a parlar d'un cavall com **Regent du Pre** ho hem de fer parlant d'un cavall amb una potència fora de la normal. Com més llarga és la carrera, més augmenten les possibilitats d'un cavall que només sol tenir problemes a la

RANQUING corresponent al mes de **FEBRER** de 1994
Fins al **DIUMENGE 20** de FEBRER

Nom del cavall	Millor temps	Pts	MA 12	SP 13	MA 19	SP 20	Pts	Cl
Lorris	1'26"6	1	-		3r		2	
Meravella	1'20"2	10	R				10	1
Nostro VX			-					
Papilou	1'21"1	6	-		-		6	
Pol Trello	1'23"9	3	3r				4	
REGENT DU PRE	1'21	6		D		3r	7	
S'ESTEL DE RETZ	1'25"2	3	1r			2n	8	
Simpàtic	1'29"6	3		D	-		3	
Sorteta	1'23"1	4					4	
UNITA STARS	1'26"1	1		2n		-	3	
Un nacional	1'29"1	2					2	
Uruguaya	1'25"8	3			-		3	
Valse de Nuit	1'21"3	3			R		3	

**INSTALACIONES Y
REPARACIONES ELÉCTRICAS.
ILUMINACIÓN.
ELECTRODOMÉSTICOS.
TELICO: FAX Y TELÉFONOS**

MÉNDEZ NÚÑEZ, 16, bajos
TELS. 56 37 95 - 83 61 80. FAX 83 52 70
CALA RATJADA

sortida i al canvi de recta a corba. També s'ha de dir que **Regent du Pre** és un cavall que sol passar la carrera fora esser massa vist, només sol ser present a la darrera volta i sense que li importin els metres a haver de realitzar dins les corbes. Recordem que **Regent du Pre** és un cavall amb molta d'aguantada. Podem dir que a la darrera carrera de 3.000 m a Son Pardo va fer segon, i aquest tipus de carreres tan sols es realitzen de tant en tant, ja que les més llargues solen ser de 2.700 m.

Passant un poc a la història de **Regent du Pre** podem dir que té un rècord de 1'19 a França i de 1'19"9 a Mallorca. L'any 1991

Regent du Pre aconseguia un segon lloc, tres tercers i un quart, amb unes ganàncies totals de 43.000 pta. El 91 va ser l'any de la seva importació i de l'adquisició per part de les quadres manacorines Jorban. Ja dins el 92 **Regent du Pre** va aconseguir quatre victòries, dos segons llocs, vuit tercers i tres quarts, i xifrà les seves ganàncies en 172.900 pta.

El 93 va ser un any en què **Regent du Pre** ha intercanviat moments molt bons, com a finals d'any, i altres en què ha mostrat una certa irregularitat. El seu millor crono dins el 93 va ser de 1'20"9 a Son Pardo.

Des que **Regent du Pre** va ser

adquirit per a les quadres d'Es Pou d'es Rafal és conduït normalment per Damià Ginard o per Gaspar Rayó, encara que de tant en tant podem veure com el condueixen o el mestre Julià Arnau o l'amateur i paisà nostre Bartomeu Ferriol.

Quant a orígens podem dir que **Regent du Pre** (cavall nascut l'any 83, alaça i sanat) és fill de **Dianthus** (1'18) i de **Regeen C.** Per tant té germans paterns com **Malovin**, que té un rècord de 1'15, **Ruanito d'Arc** (1'13), **Sypanko** (1'17)...

Llàstima que no poguem declarar **Regent du Pre** semental!

Bàsquet

Infantil Femení

C. E. S. SALVADOR, 48

PERLES DE MANACOR, 38

Partit disputat el dissabte dia 29 de gener al Polisportiu de Na Caragol d'Artà. Excel·lent partit realitzat per totes les jugadores de l'equip que varen saber lluitar per la victòria fins al final. Curiós partit on es varen pitjar un total de 77 personals, que eliminaren 13 jugadores per 5 personals entre els dos equips. Al final l'equip artanenc només va quedar amb 5 jugadores disponibles, mentre que l'equip visitant tant sols va quedar amb quatre. Malgrat tot això i el ser eliminades 7 de les 12 jugadores de l'equip artanenc, l'equip va saber aguantar, lluitar i avantatjar en el marcador.

Cal donar l'enhorabona a totes les jugadores per l'excel·lent partit realitzat. També destacar els 9 punts i 7 rebots de T. Obrador, els 22 punts i 25 rebots de M. A. Nicolau, els 9 rebots de M. M. López i els 9 rebots de M. V. Fuster.

Els punts foren aconseguits per: C. Bisbal(6), A.M. Nicolau (3), M.C. Rodríguez(1), T. Obrador(7), M.A. Nicolau(25), M. Ferragut(2),

M.R. Cantó(1), M. Hernández(3)

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (8- 2) (16- 3) (18- 8) (18-15) en el descans, (26-18) (32-21) (37-34) (48-38).

SANT VICENÇ DE PAÏL, 27

C. E. S. SALVADOR, 19

Partit disputat el dissabte dia 5 de febrer al camp de Sant Vicenç de Paül. Partit sense gaire comentaris. Per les condicions climatològiques, l'estat de la pista era molt dolent, inclús perillós. Es va fer el que es va poder dins uns límits perquè ningú vengués lesionat.

Els punts foren aconseguits per: C. Bisbal(2), M.A. Nicolau(6), M. Ferragut(2), M.R. Cantó(5), I. Cabrer(4).

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (4- 2) (12- 6) (14-12) (16-12) en el descans, (20-14) (21-14) (25-14) (27-19).

Cadet Femení

FORN DE SA PLAÇA, 42

SANT JOSEP "B", 37

Partit disputat el dissabte dia 29 de gener al Polisportiu de Na Caragol d'Artà. Partit de la màxima rivalitat entre el segon i el tercer classificat. Molt bon partit el jugat per l'equip artanenc que va saber

mantenir l'avantatge durant tot el partit.

Cal donar l'enhorabona a totes les jugadores per l'excel·lent partit realitzat. També destacar els 6 rebots, 6 robos i 5 punts de M. Ramis

Els punts foren aconseguits per: M. Llabata(9), M.M. Ginard(2), C. Sancho(7), C. Tous(4), M. Ramis(5), M. Pallicer(3), C. Santandreu(12).

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (4- 2) (10- 8) (17-12) (20-14) en el descans, (24-19) (30-27) (34-29) (42-37).

G. Galmès "A", 24

C. E. S. SALVADOR, 43

Partit disputat el dissabte dia 5 de febrer al polisportiu de Sant Llorenç. Partit sense gaire complicacions on l'equip artanenc no tingué gaire complicacions per avançar-se en el marcador.

Cal donar l'enhorabona a totes les jugadores pel bon partit realitzat. Els punts foren aconseguits per: M. Llabata(13), M.M. Ginard(4), C. Tous(13), M. Pallicer(4), C. Santandreu(9).

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (5- 3) (11- 9) (13-11) (13-20) en el descans, (18-20) (20-27) (22-33) (24-43).

SE ALQUILAN PISOS Y CASA DE CAMPO

Informes: tel. 83 61 53

Juvenil Masculí

Màrmols Artà, 57 Colonya-Pollença, 78

Partit disputat dia 5 de Febrer en el pavelló de "NA CARAGOL". El partit el van dominar clarament els visitants, per una major altura que els artanencs. El jugadors locals més destacats van ser B. Nicolau amb 14 punts i B. Miralles amb 13.

Màrmols Artà, 51 Patronat, 70

Partit en què l'equip artanenc s'enfrontava al líder de la taula classificatòria. El MARMOLÉS ARTA sapigué aguantar un desavantatge de 9 i 11 punts, gairebé durant tot el partit però al final es va perdre per la màxima.

Els jugadors més destacats van ser M. A. Riera amb 19 punts, seguit d'en Yosu amb 9.

Juvenil Femení

A partir d'ara l'equip començarà un play-off entre els equips de Cap de llevant, Santa Maria i Hispània. Aquesta setmana l'equip artanenc jugarà el primer partit d'aquest play-off a Cala Rajada.

Sènior Femení

Joan Capó Felanitx, 25 Bar 'EL DORADO', 33

Partit jugat amb pluja i només es va poder jugar anant molt alerta perquè la pista estava molt relliscosa, per això el resultat va ser tan baix.

Els punts es varen repartir de la següent manera: Ginard(7), Flaquer(7), Bauza(8), Balaguer(8), Lorenzo, V.(3), Lorenzo B.(-), Garau(-)

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (4-7) (11-11) (11-13)

(16-19) en el descans, (13-21) (22-23) (25-28) (25-33).

Bar 'EL DORADO', 45 SANTA MONICA, 32

Partit que durant la primera part va ser jugat de molta igualtat on l'equip artanenc va deixar molt de forats en defensa, per on l'equip visitant podia fer punts d'una manera bastant còmoda. Durant el descans es va rectificar aquestes errades defensives i durant tota la segona part l'equip visitant tant sols va aconseguir 9 punts.

Els punts es varen repartir de la següent manera: Ginard(13), Flaquer(15), Bauza(10), Balaguer(7), Infante(-), Lorenzo, V.(-), Lorenzo B.(-), Garau M.(-)

Sènior Masculí

SANIMETAL, 76 PORRERES, 68

Partit disputat el diumenge dia 13 de febrer a les 11.30 h. en el polisportiu de Na Caragol d'Artà i que l'equip artanenc va dominar sense gaire problemes, tant sols al final on l'equip visitant va fer un joc bastant dur va fer que aquest partit no acabés sense gaire coses que comentar.

Cal destacar la doble figura aconseguida per A. Gili amb 26 punts i 11 rebots.

Els punts es varen repartir de la següent manera: T. Gili(9), P. Vaquer I(16), R. Carrió(11), A. Gili(26), D. Bover(8) -cinc inicial- M. Galan(6), J. Ginard(-), J. Muñoz(-), M. Ginard (-), B. Nicolau(-)

BASYMA Son Servera, 62 SANIMETAL, 84

Partit disputat el diumenge dia 20 de febrer a les 11.30 h. en el camp de

Son Servera. L'equip Serveri tenia les baixes de dos dels millors jugadors a causa d'accident de cotxe sofert fa dues setmanes. L'equip artanenc va fer un partit bastant seriós tant en defensa com en atac.

Els punts es varen repartir de la següent manera: T. Gili(6), P. Vaquer I(11), R. Carrió(13), A. Gili(30), D. Bover(17) -cinc inicial- J. Muñoz(-), M. Ginard (-), B. Miralles(6), F. Nicolau(-).

Els parcials cada cinc minuts varen ser: (8-15) (14-21) (22-31) (31-42) en el descans, (38-50) (40-58) (53-72) (62-84).

TORNEIG DE PENYES

Son Macia, 70 C. E. S. Salvador d'Artà, 69

Els punts es varen distribuir de la següent manera: Forteza, J.(1), Tous, J.R.(10), Sureda, S.(8) Serra G.(34), Torres E.(9), Santandreu M.(7), Tous G.(-)

C.E. S. Salvador d'Artà, 77 Es Port, 55

Els punts es varen distribuir de la següent manera: Tous, J.R.(9), Sureda, S.(10) Serra G.(27), Torres E.(10), Hernández, M.(12), Serra, A.(11), Zafra, P.(8)

El calendari dels partits a celebrar en el polisportiu de Na Caragol per aquest cap de setmana:

Dia 26-02-94:
Infantil Femení a les 12.00
C. E. S. SALVADOR -
AT. COLONYA POLLENÇA
Cadet Masculí a les 18.00
FORN DE SA PLAÇA -
PERLES DE MANACOR

Dia 27-02-94:
Sènior Femení a les 10.00
BAR 'EL DORADO' -
C.B. ANDRATX
Sènior Masculí a les 11.30
SANIMETAL - ESPANYOL

ES MONUMENT

nova direcció - nou ambient

SALO REMODELAT PER BATEJOS - COMUNIONS

I CELEBRACIONS EN GENERAL

Telèfons: 83 62 48 - 83 58 96

(tancat els dilluns)

Futbol

1ª Regional Preferent

El C. D. Artà es quedà amb les ganes de guanyar dos punts.

La Unión, 2
C.D. Artà, 0

C. D. Artà, 2
Santanyí, 4

Efectivament, el C. D. Artà es quedà amb les ganes de guanyar el partit contra el Santanyí tot i que l'encarrilà bé. Quan encara no s'havia arribat a la primera mitja hora el marcador reflexava un 2 a 0 al seu favor. Semblava que en aquesta jornada canviarien una mica les coses en favor dels artanencs donat el resultat al seu favor al final del primer temps. Els gols foren marcats per Remacho en el minut 9 i per Sureda en el minut 29 de la primera part.

La segona part el partit canviaria de cap a peus ja que si en la primera part el conjunt artanenc fou el gran dominador, a la segona passaria a ser el dominat amb la impossibilitat de controlar els contraatacs del contrari. En el minut 23 d'aquesta segona part n'Adrover encetaria el marcador per part del visitants posant-lo en 2 a 1. Quatre minuts més tard n'Alfonso s'encarregaria de marcar l'empat; 2 a 2. Les esperances, en aquells moments, anirien per terra tot i que els artanencs farien tot el possible perquè el marcador assenyalàs un resultat al seu

favor. Però semblava que es jugava amb el cor més que amb el cap. En el minut 36 el davanter visitant, Mut, marcaria el 2 a 3. Aquest mateix jugador marcaria el quart i definitiu en transformar una pena màxima en el minut 42.

El partit acabaria amb el resultat final de 2 a 4 favorable als de Santanyí.

L'àrbitre d'aquest encontre fou el col·legiat Adrover Mulet que en línies generals tengué una actuació bona encara que mostrà la cartolina groga als locals Bisbal, Amer, Remacho i Massanet. Per part visitant veren la cartolina groga els jugadors Agustín, Edu i Mut. El jugador local, Ginard fou expulsat per doble amonestació en el minut 87.

La jornada abans (diumenge 13 de febrer), el C. D. Artà visitava al conjunt del camp de Cas Vicari, La Unión. També es va perdre amb el resultat de 2 a 0 en un partit de no gaire transcendència on l'equip local no tengué moltes dificultats per a guanyar. Els gols foren marcats en el minut 17 de la primera part i en el minut 89, quan només mancava 1 minut per acabar.

Partit jugat molt esportivament per part dels conjunts. L'àrbitre no tengué cap necessitat de mostrar cartolines.

Futbol Base

Resultats

Benjamins:

Avance, 2 - Petra, 1
Escolar, 3 - Avance, 2
Avance, 0 - Cardessar, 1

Infantils:

Avance, 2 - Alcúdia, 0
Bto. R. Llull, 1 - Avance, 3
Avance, 1 - Pollença, 0

Cadets:

Avance, 5 - Montuïri, 0
Patronat, 0 - Avance, 1

Partits Propera Jornada

Cadets:

(26-02-94)
Avance - Cardessar
16:00 h. Ses Pesqueres.

Infantils:

(26-02-94)
Avance - Olímpic M.
14:00 h. Ses Pesqueres

PIZZERIA-RESTAURANTE
EL MESÓN

EIS CAFÉ

CASA CRISTOBAL

Nuredduna, 2 Telf. 56 55 81 CANYAMEL

PIZZERIA-RESTAURANT

EL MESÓN

patrocina

TROFEU AL MÀXIM GOLEJADOR DEL
C.D. ARTÀ

Lliga de 1ª Preferent, temporada 93-94

Classificació:

Oliver	5	Moll	1
Cursach	3	G. Massanet	1
Caldentey	2	Remacho	1
Rigo	2	Sureda	1

Es Racó

Aquesta foto representa una trobada dels quintos del 50, per tant no és molt antiga, però té el seu encant perquè un dels components era (ja és difunt), el celebèrrim Xesc Mostel, tot un personatge dins el nostre poble, encara que molts el volien fer servir de pallaso, com ho demostra a la foto que encapçala aquest escrit, però en defensa seva podem dir que ell hi disfrutava. Disfressat de una espècie de bisbe, predicava el sermó anti-platges.

La foto està feta a la Porxada de Sa Torre després d'haver-se empassolat un bon dinar. Era el 5 de juny del 1980.

Els anomenam a tots pel seu "mal nom" i d'esquerra a dreta:

Primera filera: Francesc Mostel, Joan Càndil, Joan Rectoret, Toni Papa, Biel Comte, Jaume Sineu, Tomeu Balaguer, Pep Morro, Toni Puceta, Pere Carrillo, Bernardí Gelabert (son pare era el

xòfer de don Mateu Regalat), Miquel Rater, Joan Malet, Toni Butler, Mateu Matler, Joan Violí, Jaume Xaret i Colau Vela.

Segona filera: Sebastià Comuna, Miquel Guixó i Rafel Espinosa.

Tercera fila i acotats: Biel Muliner, Llorenç Pulit, Damià Novell, Joan Faro, Joan Busquer, Pere Bossa, Jaume de Ses Eres i Jaume Marín.

Entre tots els quintos pagaven el dinar a en Xesc Mostel, però el vestit que porta era seu.

Com a mínim manquen en Joan de S'Auma, Biel Fideuer, Pere Terres, Jaume Cunfit o Cafè, de Sa Colònia, Joan Terres i a parer d'En Toni Butler: "Un en tenc de propina / i ara vénc a dir-lo- vos / En Toni de Son Arbós / fa anys viu a S'Argentina".

ENDEVINALLA de Pere Xim

Solució a la publicada:
Els darrers dies

Hi ha fet una feinada
cent setanta diu que en té.
Tota una vida arreplegada
d'un sant homo, va fer bé,

que és més que un missioner.
Està molt ben detallada
i la rima, més que bé,
sempre serà ben recordada.

Els Gorans

PIRIS & ESTELRICH

TORNAREM EL DIA 12/III